

ERDÉLYI LAPOK

3 Lei

Taxa postală plătită în nura
aprobării Dir. Gen. PTT N
uniform
1934.

Főszerkesztő:
dr Paál Arpád

KERESZTENY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
IV. évfolyam, 171 (1039) sz. * Péntek, 1935 augusztus 23

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Az angol kormány megkezdette tanácskozásait az abesszin háborús veszély ügyében

Tömegek gyültek össze a londoni miniszterelnökség palotája előtt. — Követelik a szuezi csatorna elzárását
A Népszövetséget azonnal rendkívüli ülésre akarják összehívni

Londonból jelentik: Az angol kormány tagjai szerdán délután tartották első megbeszélésüket az olasz—abesszin ügyben. Az értekezleten a Franciaországból hazatért Baldwin elnökölts jelen voltak a kormány tagjai közül: MacDonal, Hoare, Eden, Runciman és Neville Chamberlain.

Anthony Eden, népszövetségi miniszter ismertette a párizsi tárgyalások lefolyását és az értekezlet megkezdését.

Ertekezlet közben Baldwin magához kéréte lord Churchill konzervatív politikust, akivel hosszasan tárgyalt. Ugyanakkor Eden lord Robert Cecilrel tanácskozott, aki Angliában a Népszövetség egyik legteljesebb híve.

A miniszterek szerdai összejövetelének célja a csütörtöki minisztertanács határozatainak előkészítése volt.

A kormány tagjainak tanácskozása alatt a miniszterelnökség előtt nagy tömeg gyűlt össze, ami mutatja, hogy az angol közvélemény milyen nagy mértékben érdeklődik az olasz—abesszin ügy iránt. A feketeingesek felhasználták ezt az alkalmat arra, hogy röpcédulákat osszanak szét a tömegben. De ugyanakkor röpiratokat osztogattak a pacifista liga tagjai is, követelve, hogy Anglia azonnal zárja le a szuezi csatornát.

Birodalmi értekezlet az angol gyarmatoszágok és társállamok képviselőivel.

Londonból jelentik: A minisztertanácskozást megelőzően birodalmi értekezlet volt. Hoare elnökletével. Az értekezleten az önállósított gyarmati országok (dominiumok) és társállamok képviselői és főbiztosai vettek részt. Hosszasan tárgyalt Hoare az egyiptomi angol főbiztossal, majd Egyiptom londoni követével.

A helyzetet Angliában rendkívül súlyosnak ítélik meg. Legjobbban jellemzi ezt a hangulatot MacDonal kijelentése:

— Anglia 1914 augusztusa óta nem állott olyan súlyos felelősség előtt, mint ma. A helyzetet rendkívül válságosnak látom.

Angliában mindenki arra számít, hogy az angol kormány nem várja meg a Népszövetség tanácsutására kitűzött szept. 4-iki időpontot, hanem indítványozni fogja a tanács azonnali összehívását, hogy a rendkívüli helyzetben, rendkívüli időszakon vitassák meg a teendőket. Ezt a tervet azonban a kormány állítólag elvetette.

Súlyosbíja a helyzetet — angol szempontból — hogy az angol kormány tagjainak a felhívása sem egyezik sok tekintetben.

Párizsból jelentik: A Matin szerint sok jel arra vall, hogy Anglia végül is engedni fog merevségéből. György király a keddi kihallga-

tás során állítólag mérsékletre intette Hoare-t.

A Temps szerint Anglia számol a szuezi csatorna lezárásával. Ugylátszik állapítja meg a lap, hogy az angol kormány az Olaszországgal való összeütközést akarja.

Madridból jelentik: A spanyol kormány megerősítette az afrikai partokon lévő helyőrségét. Az intézkedés célja az, hogy az olasz—abesszin háború kitörése esetére biztosítsák Spanyolország semlegességét.

Amerika Roosewelt elnökre bízza, hogy a háborús felek közül melyikkel szemben alkalmazzon hajózárat.

Washingtonból jelentik: A szenátus elfogadta az Amerika semlegességének megőrzésére irányuló javaslatot, amelyet a szenátus külügyi bizottsága előző este már elfogadott. A javaslatot azonnal továbbították a képviselőházhoz.

Megjegyzendő, hogy a javaslat eredeti szövege rendelkezéssel rendelkezett a kiinduló háborús féllel szemben a fegyverkezlet tilalmát és az amerikai partok elzárását úgy Itália, mint Abesszinia hajói elől. Roosewelt elnök kívánatára módosították ezen a szövegen. Az új szöveg szerint a tilalmak kimondása elvileg történik s az elnökre bízzák, hogy mikor és melyik állammal szemben alkalmazza azokat. Az elnök kifejezett felhatalmazást kapott arra is, hogy a két fél közül esetleg az egyikkel szemben alkalmazza a hajózárat.

Az olasz kormány felhivatalos közlésben adja tudtúl, hogy résztvesz a Népszövetség szeptember 4-iki közgyűlésén.

Párizsból jelentik: A Paris Soir az olasz sajtóminisztériumtól kapott felhivatalos közlésre hivatkozva azt írja, hogy Olaszország képviseltetni fogja magát Genfben, szeptember 4-én kezdődő ülésükön. Olaszország egyáltalában nem gondol arra, hogy megszakítsa kapcsolatait a nyugati hatalmakkal. Ellenkezőleg Genfben való megjelenésével is igazolni akarja, hogy minden lehetőséget kimerít a békés megoldás érdekében, mielőtt a hadműveleteket megkezdene.

Mussolininek azt az elhatározását, hogy mégis elküldi megbízottait Genfbe, Párizsban Laval befolyásának tulajdonítják.

Indus katonákat vezényelnek Addis-Abeába az angol követség és az angol alattvalók védelmére.

Londonból jelentik: Az indiai hadsereg néhány csapatát az addis-abebai angol követség és az Abessziniában élő angol alattvalók védelmére Abessziniába vezénylik. Legközelebb a pandschabi indus ezred indul Addis-Abeába.

A név joga

Amint a mai egyik távirati közlésből olvashatjuk, az igazságügyminiszter jelezte az újságírók előtt, hogy őszkor a névről törvényjavaslatot fog a parlament elé terjeszteni. Közlebbi részleteink erről a törvényjavaslati tervről nincsenek, de így is elég alkalmat ad az elgondolkodásra. A miniszter a névhasználatok különböző módjaiba kíván egységet behozni s ebből a megokolásból következtethető, hogy az új törvény esetleg a névhez való jog lényegébe is bele fog nyulni.

Föl kell tennünk, hogy az igazságügyminiszter, mint jó hírnevű jogász, mindenesetre jól tudja, hogy ez a névhez való jog igen fontos szellemi tulajdon. Ennélfogva a névről szóló törvény bizonyára nem fogja úgy szabályozni a névhasználatot, hogy ez a szabályozás magát a szellemi tulajdont elvegye. Lehetnek azonban helyzetek, mikor név nélküliek, vagy nevüket tévesen használók, illetve a más nevet elköcsönzők vannak, s ezeket kell névhez juttatni, illetve a névbitorlásoktól visszatartani. Szóval: éppen arra fog szolgálni a miniszter által tervezett törvény, hogy a névhez való tulajdonjog megvédessék.

Végtelen fontosnak tartjuk, ha ilyen irányu és ilyen szellemű lesz az új törvényalkotás. A társadalmi fejlődés az emberi tulajdonságok egyik lényeges alkatelemévé tette a nevet. Maga az egyéni név a keresztség szerkevényébe is beletartozik, tehát vallásunk szerint szentségi vonatkozása is van, ami eltörülhetlen jelleggel lesz így az ember sajátja. A családnevek használata a 13. és 14. század folyamán lett mind általánosabbá, bár már az ókori Rómában is pontos szabályosság volt arra, hogy az egyéni nevek mögött hogyan használható a családi és nemzetségi név is az emberek rokonsági összefüggésének jelzésére. Persze Rómának már erős családja és kiképzett örökös jogrendszere volt, s ezzel velejárt, hogy a családi és rokonsági összetartozást jelentő nevekben biztonság legyen.

Ahogy a középkorban is mind fejlettebb lett a családjog és örökjog, úgy vált mind erősebb magánjogi és bíraskodási szükségé, hogy az egyéni név mellett családi és rokonsági nevekben is meglegyen az egyes emberek biztos megkülönböztetője. Így tehát nemcsak magánéleti szükség, de közéleti szükség is vezetett arra, hogy a nevek tekintetében tulajdonjog alakuljon. Eppen olyan erős tulajdonjog, mint az anyagi javakra, a kézzel fogható dolgokra, melyet egyesek azzal a tudattal és szándékkal bírtokolnak, hogy abból mindenki másnak a rendelkezését kizárják. Az ilyen kizárólagos sajátunknak tartás a tulajdonjog, mely az egyesek magánéletével vonatkozásban a magántulajdont adja.

Es ez a magántulajdon a mai társadalmi élet egyik erősen védett alapja. Minden európai ország alkotmánya — Szovjetország kivételével — a magántulajdon intézményét erős kiemeléssel úgy jelöli meg, mint amelyet az állam minden erejével fönntart és biztosít. Nos, a név joga is ebbe a magántulajdoni intézménybe tartozik bele; csak éppen az a különbsége van, hogy nem fizikai dologra, hanem szellemi sajátságra vonatkozik. Ez a szellemi tulajdon azonban még annyival erősebb, hogy míg a fizikai dolgokra vonatkozóan kisajátításoknak, eladásoknak, szétosztásoknak lehet helye, a név szellemi tulajdona ilyen változások-

nak tárgya nem lehet. Természeténél fogva nem lehet. Illetve, amikor a név tulajdonát megosztják, az nemhogy kisebbedne ezzel a megosztással, hanem még nő és nagyobb kiterjedésű lesz.

Mivel ilyen különös lényegű szellemi tulajdonról van szó, minden ország a névhez való jogot a maga magánjogi rendszerében szabályozza. Hiszen az örökségek kérdésén kívül a családalapítás, a házasság, az anya és apa jogállása, a törvényes és törvénytelen származású gyermek helyzete, az örökbefogadások jogügylete is mind összefüggésben van a névhasználat jogával. A magánjogi életviszonyokban tehát a személyi jog, a családjog és az örökjog óriási területén mind fontos és lényeges elem a név iránti szellemi tulajdon.

Eppen azért úgy érezzük, hogy amikor most

a mi igazságügyminiszterünk a névről külön törvényt akar előterjeszteni, ezeket a nagy jogterületeket mind érinti, sőt az alkotmánynak a magántulajdon intézményéről szóló részét is. Kérdés, hogy nem célszerűbb-e, ha a készülő magánjogi polgári törvénykönyv feladatául hagyják a név jogáról való rendelkezéseket? Ott a név joga mindenesetre olyan elhelyezést és megoldást találna, mely a magánjogi fejlődéseket, a szerzett és öröklött jogokat, a szellemi tulajdonjog iránti világlátásokat mind tekintetbe tudja venni. Viszont ebből a nagy összefüggésből kiszakítva, s közigazgatási természetű külön rendelkezések alá véve, a név joga igen könnyen juthat bizonytalanításokba. Az ilyen bizonytalanítás pedig se az általános magánjogi elvek, se az alkotmányban védett tulajdonjogi követelmények értelmében nem kívánatos.

Janovics félreállt!

Az oradea-arad-timisoarai színház együttes megteremtése az idénről elmaradt

Az a gyönyörű gondolat, hogy megteremtjük az Oradea-Arad-Timisoara színkerületet s amelynek vezetésére, illetve megteremtésére dr. Janovics Jenőt kérték föl: sajnos bármilyen lelkesedéssel fogadta az oradeai Magyar Párt elnöki tanácsa: egy évre legalább is — elmaradt. Megakadt a terv keresztülvitele azon, hogy dr. Janovics Jenő az utolsó percben félreállt.

Dr. Soós István, az oradeai Magyar Párt elnöke kijelentette Janovicsnak, hogy a párt a döntőnél vár az ő pályázatának benyújtásáig, de egészen biztosan szombatig, augusztus 24-ig. Azzal váltak el Soós és Janovics, hogy Janovics Jenő beadja a pályázatát az aradi színházra.

Hogy mi történt a kulisszák mögött, nem tudjuk. Ellenben meglepetéssel értesültünk róla, hogy Janovics nem tett eleget ígéretének, nem adta be pályázatát Aradra. Ellenben egy nyíllevelet tett közzé tegnap a Keleti Újságban és megküldötte lapunknak is, amely a következő:

A Keleti Újságban az oradeai színház bérletével kapcsolatban megjelent cikkéből sokan arra a következtetésre juthatnának, hogy én pályáztam volna a színház bérletére.

En már augusztus 7-én határozottan bejelentettem az oradeai magyarpárti tagozat elnökének, hogy amennyiben a Thalia igényt tart az oradeai színházra, úgy én semmi szín alatt nem pályázom. Nem az állítólagos kétmillió komolytalan pönklé miatt, hanem azért mert nem akarom Cluj színház érdekeit sérteni.

Augusztus 17-én azonban Perédi György alelnök úr telefonon értesített a Magyar Pártnak arról a határozatáról, hogy amennyiben megmásként elhatározásomat, úgy a városi tanszék a többi pályázóval szemben engem fog a párt támogatni. En augusztus 19-én személyesen is előadtam azokat az indokokat, amelyek engem a pályázástól visszatartanak. A Magyar Párt intéző bizottsága azonban a színház művészi érdekei szempontjából kívánatosnak vélte a Cluj kapcsolat helyett az Arad és Timisoarával való kapcsolat megteremtését s ennek a szép feladatnak a megoldására engem tartott alkalmasnak. Elhalasztotta tehát a döntését e hó 22-ig s arra kért, hogy addig nyilatkozzam, benyújtom-e a pályázatomat?

En azonban be sem várva a holnapi határidőt, már értesítettem az alelnök urat, hogy bármilyen csábítóan is látszik ez a terv úgy művészi szempontból, mint talán anyagi szempontból is, s bármilyen kitérőtlen is tartom az illetékesek belém helyezett bizalmát, mégsem nyújtom be pályázatomat. Elhatározásomnak indoklásul szó szerint ezt írtam:

„Föl kell tennem, hogy a Thalia r-t. nem azzal a gondolattal adta be pályázatát, hogy azután másnak a kezére juttassa át a bérletet, hanem azzal a komoly és felelősségteljes elgondolással, hogy Clujnak szüksége van az Oradeával való színházi kapcsolatra s így bizonyára egész felkészültségével, lelkiis-

meretesen és áldozatosan akarja szolgálni az oradeai színház érdekeit. Nem volna tölem illedomos, ha akadályokat gördítenék e törekvés elé. Erkölcsei érzésem azt parancsolja, hogy hiúságból, vagy önző érdekekből ne keresztezzem annak a színháznak terveit, amelynek három évtizeden át voltam jó sorsban és balsorsban felelős vezetője.

Dr. Janovics Jenő.

Ehhez a nyilatkozathoz, amely egyelőre lezárja a Janovicsal történt kombinációt, csak az a megjegyzésünk, hogy csúf és piszkos hasza indult meg, amint látható, ismét a színházi koncesszió körül. A kulisszák mögötti része undorító ennek a harcnak, amibe Janovics nem akart belekeveredni (ő fizetett volna reá) s azért nem adta be Aradra pályázatát, hanem az utolsó percben visszavonult. Belátjuk: nem tehetett mást.

Marad tehát Oradea a Thalia. Reméljük, megkapja az itteni Magyar Párt gróf Bánffy Miklóstól azt a garanciát, amit levélben kért, hogy tényleg a Thalia fogja lejátszani és teljes egészében a színi idényt és nem próbálkozik mással, az eddigi terv szerint a satmari társulattal lejátszani a neki adott napokat. Legalább 120 napot kell a Thalianak Oradean játszani. De egyedül, a satmari színház segítségével nélkül. Mert az oradeai közönség ezt a házasságot nem szankcionálná és a legkellemetlenebb helyzetbe hozná önmagát úgy a Thalia, mint a satmari igazgató, ha erőszakolni akarnák Oradea közönségének támogatását.

Fölszabadulva köszönti az egész emberiség

úr Verebély Tibor egyetemi tanár

A rákbetegségekről

Írt, most megjelent művét. Mindnyájunkat egyformán fenyeget ez a rettegett betegség! Olvassuk el világ-hírű orvosprofesszorunk kitűnő felvilágosító művét.

Hogy e nagyszámú mű mindenki számára beszerezhető legyen, ára csekély 30 leiben nyert megállapítást. Beszerezhető: Kiadóhivatalunkban. Oradea, Regele Carol II. 5.

Amikor a bicskának nincs mit aprítani

Írta: Szilárd János

Bolond egy szerencsése volt Makrancos Kis János ágrulcsakadt tiszai halászegénynek. Valami nimót túrista kevergett itt a vizen olyan verklire járó, istenverte hosszú picebottal és egy pengőt... no de egy pengőt!... ígért annak, aki a horgát kiszabadítja. Mivelhogy leakadt. Egy tuskóba. Hát aztán ő, mármint Makrancos Kis János, nem sokat gondolkodott, ha egyszer majdnem, egy egész napszámot kereshet azzal, hogy néhány szempillantásra bebújik a víz alá, már hozta is fel a horgot és tartotta a markát a jutalomért.

Nna, ha mind olyan kótyagos a nimót, hogy van szíve ennyi pénzt adni egy leakadt horgért, akkor a berlini halászegények jól élhetnek!... Hm...

Egy pengő... De régen látott Makrancos Kis János egydarabban egy egész pengőt!...

Akkora élmóziás batyuval tért vissza a városból, hogy ragyogott a zsírtól még az arca is...

Hát aztán leült a csónak farába, kibontotta a batyut és elkezdett képfőrá szalonnázni. Balkezeiben tartotta a kenyeret és a szalonnát s a szalonna mellett, a hüvelykujja és a mutatóujja közé csipve, egy hegyes és méregzőld

paprikát. Jobbkezeiben a bicskát. És valahányszor egy-egy vékonyabb szeletet lehasított a szalonnából s egy-egy vastagabbat a kenyérből, a kettőt felszúrta a bicskájára, megmártogatta és megforgatta az egészet sóban, mely ott feküdt mellette, a deszkán, viharvert újságpapírban, aztán harapott egyet a paprikából s a bicskát és rajta az elkészített falatot gyorsan a szájába dugta.

— Heeeee... — szellőztette a nyelvét ilyenkor s miközben apró kis veritékesöppök bugygyantak ki a homlokán, a lángoló paprikát, a halkán harsogó tokaszalonnát s a jó puha és foszlós búzakenyeret majszolni kezdte...

Művészettel csinálta, no...

Akkora művészettel, hogy Kurca Szabó István, az öreg halász, aki a csónak orrában ült és a fenékszínór felfűzésén piszmogott, sehogy sem tudta a szemét levenni róla. Pedig már kétszer is elhatározta, hogy nem néz oda. Valljuk be: a halak már megint megbolondultak, se vasat nem ettek, se hálót nem szakítottak és az öreg Szabó bicskájára szárazkenyérnél, madzagnál és fűzfahuságnál egyebet nem vágott már napok óta...

Ott csillogott most is kezében a bicska, horgot cserélt s az öreg csomót ezzel vágta el. Mikor aztán elvágta, felnézett és megint csak megakadt a szeme Makrancos Kis Jánoson. Vagy talán inkább azon a másik bicskán, melynek hegyén a felszúrt szalonna és puhakenyér éppen most közelített a Makrancos Kis János

piros ajka és villogó fogai felé. Nézte. A szája meggyült nyállal, a gyomra valami furesa és kínzó bizsergéssel és... és azon kapta magát, hogy ő is felemeli a bicskáját és a bicska hideg pengéjét a nyelvére teszi...

— Micsinyál kend?... — szólalt meg aggodalmasan Makrancos Kis János.

Nagyon megröstellte magát erre az öreg Szabó. És hogy valamiképpen elüsse a gyalázatot, még feljebb emelte a bicskát, egészen a szeme iránt. És azt mondta csendesen:

— Hát csak... nézőgetöm...

Jobbra fordította a pengét, meglehelte, innem balra fordította, ott is meglehelte, aztán ráfektette lapjával a combján kifeszült nadrágjára és mint a beretvát a szíjon, fenni kezdte.

— Szép bicskat!... — bölintott szakértelemmel Makrancos Kis János.

— Aszondom!... — serkent fel vidoran az öreg Szabó.

S elmerengve kissé a fényesre dörgült acélon, hozzátette:

— De nem is annám sömmijer!...

Mire aztán megint csak bölintott Makrancos Kis János:

— Möghiszem azt!...

Kis idő múlva, anélkül, hogy pillanatra is levette volna szemét az öreg Szabó bicskájáról, úgy lassú kérdésközben, megkérdezte:

— Hun vötte hajja?

— Csongrádon.

— Csongrádon?

A liberális párt állandó választmánya nem foglalkozik a kormányátalakítás kérdésével

A párt belügyeit vitatják meg és az ostromállapot további fenntartását

Bucuresti. Saját tud. Tatarescu miniszterelnök szerda este 6 órakor visszatért a fővárosba és még az este folyamán megbeszéléseket folytatott a lakásán Inculet és Franasovici miniszterekkel és Saveanu házelnökkel. Tatarescu ma délután Dinu Bratianuval tanácskozik, hogy a liberális párt állandó választmányi ülésének a tárgysorozatát megbeszélje.

Illetékes körökből eredő értesülések szerint az állandó választmány nem fog általános politikai kérdésekkel foglalkozni, tehát nem tűzik napirendre sem a kormány átalakításának, sem a bankkormányzói állás betöltésének a kérdését, mert ezeket az ügyeket a kormány nem tartja most elsőrendű fontosságúnak. Még kevésbé lehet szó az alkotmánymódosítás kérdéséről,

mert ezzel, mint Tatarescu ismételt megmondta, nem foglalkozik most a kormány, hanem tisztán a párt belügyeit vitatják meg. Elsősorban Tony Iliescu helyzetét fogják tárgyalni s egyesek szerint a párt azonnali megtorlással él.

Általában az állandó választmány ülése a párt teljes egysége mellett való bizonyosságtétel lesz. Más értesülések szerint az állandó választmány ülésén élénk vita várható az ostromállapot meghosszabbításával kapcsolatban. Nem titok, hogy Bratianu Dinu ellenzi a meghosszabbítást. Tatarescu azonban, állítólag olyan érveket fog felsorakoztatni a pártelnöknek, amelyek meg fogják őt győzni az ostromállapot szükségességéről.

Az államhivatali szervezet egyszerűsítéséről öt törvényrendelet készül

Dr Pop Valér igazságügyminiszter bejelenté, hogy a miniszteri felelősségről és a névről törvényjavaslatokat fog előterjeszteni

Bucuresti. Saját tud. Az államberendezés egyszerűsítésére kirendelt bizottság szerdán este Pop Valér igazságügyminiszter elnökele alatt ülést tartott, amelynek befejeztével a miniszter nyilatkozott a bizottság munkájáról:

— A bizottság a következő törvényrendeleteket készíti elő: 1. A különböző hivatalok egyenrangúsítása. 2. A minisztériumok újjászervezése. 3. A hivatali beosztások felülvizsgálása. 4. A fizetések és nyugdíjak egyszerűsítése. 5. A köztisztviselők statútuma. Ennek keretében szigorú intézkedések lesznek a szabálytalanságokat elkövető tisztviselők megbüntetésére és az állam által szenvedett kár megtérítésére vonatkozólag.

Ezenkívül Pop Valér közölte a sajtóval, hogy az igazságügyminisztériumban elkészült a miniszteri felelősségről szóló törvényjavaslat, amely ősszel a parlament elé kerül. Ugyancsak ősszel kerül a törvényhozó testületek elé a névről szóló törvényjavaslat, amely egyszerűsíti a

különböző országrészekben érvényben levő, erre vonatkozó törvényeket.

Costinescu és Antonescu miniszterek hosszabb megbeszélést folytattak Dumitrescu volt bankkormányzóval.

Bucuresti. Saját tud. Costinescu ipar és kereskedelmi miniszter szerdán délután három óra hosszat tartó megbeszélést folytatott Dumitrescu volt bankkormányzóval. Dumitrescut azután Antonescu Victor pénzügyminiszter fogadta, aki ezután Codin Stefanescu főügyészt fogadta, majd pedig a miniszterelnök lakására hajtattott és hosszas jelentést tett neki.

Magyarok! Olvassátok és terjesztétek a legészintébb magyar napilapot az **Erdélyi Lapok**!

— Csakis.
— Ott jó késők vannak!
— Csak vótak, fijam, vótak!...
— Dejszen...
— Ne beszélj mán! Mit tucc te hozzá? Még nem is vótá a világon, amikor ez a bicska mán bicska vót!
— Aj, ha!...
— Ha eccör mondom...
Egy sirály húzott el fölöttük halkan víjgova. Az öreg halász felnézett rá és a nagy fehér madarat elkísérte fáradt szemével a hajlatig. Mikor aztán a sirály szava a messzeségben s a két csillogó szárnya az áldozó nap korongjában elmerült, ölébe hullatta a kezeit és felsőhajtott.
— Csak vótak, fijam, vótak...
— Tudod, fijam, — folytatta és iparkodott nem odanézni, mert Makrancos Kis János az újabb falatot éppen mos forga'ta a sóban. — tudod, fijam, jó késők, mög jó bicskák csak addig vótak Csongrádon, ameddig vót velük mit aprítani...
Itt hirtelen behúnyta a szemét, nehogy lássa a sóban meghentergetett tokaszalonna miként közelít a Makrancos Kis János villogó fogai felé...
— Vót pénz akkor dögivel!... — hagyta rá Makrancos Kis János és beleharapott a paprikába.
Az öreg legyintett.
— Hajaj! Mán csak ne haraguggy, fijam,

de én azt a vacak bugylibicskát a kezembe se vöttem vóna, akivel te most összöll!...
— Ha eccör nem telik!... — húzott egyet a vállán Makrancos Kis János.
Aztán azt mondta:
— Heeeee... — és a bugylibicska hegyéről a szalonnát s a puhakenyeret gyorsan bekapta a paprika tetejébe...
Kurca Szabó István elfordult...
Szeme elé tartotta a bicskáját s miközben úgy érezte, a gyomrában valaki recsegő kürtön rohamot fúj, forgatta a pengét, csillogtatta és öntelt büszkeséggel nézegette...
— Fép bifka!... — szólalt meg a tele szája csücskéből Makrancos Kis János.
Öreg Szabó kihúzta a derekát.
— De nem is annám sömmijér!...
Itt felemelte a bicskát és megsuhogtatta a levegőben.
— Tudod-e fijam, hány disznót szúrtam vele?
— Na?
— Kapaszkoggy mög!...
— Mökkkapaszkoztam...
— Minden esztendőbe hatot!...
— Ne beszéljen mán! A magájét?...
— Csakis!...
— Hízót?...
— Csakis!...
— Oszt elatták?
— Affene. Mögöttük...
— Mindet?

Merényletet követtek el Moszkvában Dimitrov ellen

Halálán van a Reichstag-pör közismeri szereplője

A német gyűjtőtáborokat sikerült megúsznia, de Moszkvából nem kerül ki élve — a kommunista Dimitrov

Berlinből jelentik: Ideérkező jelentések arról számolnak be, hogy tegnap délben Moszkvában merényletet követtek el Dimitrov, az ismert kommunista ellen. Dimitrov neve akkor vált közismertté, amikor Van der Lubbeval együtt a német hatóságok a Reichstag felgyújtásának vádjá miatt törvényszék elé állították. A felmentő ítélet után Dimitrovot kiadták Oroszországnak s itt a bulgár kommunistát nagy ünnepélyességgel fogadták. Eddigi hiányos jelentések szerint a merénylet a komintern ülésén elmondott beszédével van összefüggésben és a merénylő azért lőtt rá, mert Dimitrov a világorradalom hívének vallotta magát.

A berlini híradás szerint Dimitrov csak könnyebben sebesült meg s kisebb operációt követelt minden veszélyen. A merénylet hírére Moszkvából még nem erősítették meg.

Oslóból jelentik: A Dimitrov elleni merénylet híre Oslóba is eljutott. De ezzel egyidejűleg bejutott a norvég fővárosba az orosz távirati iroda, a Tass erőyes cáfoiata. Az orosz felhivatalos szerint szó sincs merényletről és Dimitrov a legjobb egészségnek örvend. Ezzel szemben magánforrásból származó értesülések arról számolnak be, hogy Dimitrov merénylője a vörös hadsereg egyik fiatal hadnagya, aki a Kreml épülete előtt várta meg Dimitrovot és több lövést adott le rá. Az első lövés után Dimitrov is előrántotta revolverét és visszatűzelt. A tüzharc során azonban ő sebesült meg súlyosabban. Oslóban a késő esti órákban híre terjedt, hogy Dimitrov halálán van.

— Nagyon!
— C... c... c... — lengette a fejét Makrancos Kis János.
És a tokaszalonna ellen újabb támadásra készült a bugylibicskával...
— Te!... — kiáltott rekedten öreg Szabó.
— No?...
— Mit gondósz?...
— Sömmit...
— Szamár vagy. Mit gondósz: mönnyibe vót?...
— Csakis...
— Hát... bizomosan sokba vót...
— Hogy sokba-e? — kacagott fel öreg Szabó.
— Idesüss, nyálás!...
— Nézőm...
— Csont a nyele!...
— Csont a nyele...
— Ezüst a vége!...
— Ezüst a vége...
— Ehun-e! Ha becsukom, kattan!...
— Kattan, kattan!
— Ha kinyitom, kattan!
— Kattan, kattan...
— Van benne három pöngel!...
— Oszt minek annyit?...
— Hogy minek? Te nyálás! Hát mit gondósz? Mire möntem vóna én disznóöléskor azal a vacak bugylibicskával?...
— Húsz fillér ez is mögtösz!... — mondta halkan és restelkedve Makrancos Kis János.
— Nem úgy van a!... — csavart egyet a

A falusi aljegyző és községi irnok eligazítják a fellebbezést

A zălaui prefektura figyelmébe

Șimleut-Silvaniei. Saját tud. Amikor a kormány az ország érdekében a közeleti, hivatali, sőt egyéni tisztaságot és tisztogatást mostanában tett nyilatkozataiban elengedhetetlenül szükségesnek hangoztatja, nem árt, sőt mulhatatlanul szükséges egyidejűleg az is. — ha végre a vidéki, apró hatalmaskodók kilengéseit is a mögé a part mögé szorítják vissza, amit úgy hívnak, hogy: törvénytisztelet. Ezt bizonyítja a következő eset is:

Zăuan község a sájlajmegyei șimleuli járásban van, valamikor, amikor különösen női betegek számára kiváló gyógyhatású forrása meg nem apadtak, „zoványi fürdő” néven híresebb kisközség volt a mainál, de azért ma sem utolsó, sőt igen figyelemreméltó. Nincs ilyen falu az egész Szilágyságban, de talán még messze földön is keresni kell párját. Tiszta, rendes kisközség, patyolat tisztaságúak a házak frontjai, virágosak az ablakok, minden ünnepi napon pádimentom-tiszták az utcái, ilyenkor olyan a község, mint egy hófehér, virágos-varrottas víganó. Ilyen a népe is: rendes, dolgos, lelkiileg, szellemileg nívós, a szó nemes értelmében polgárisult, irólvásó, minden jót rá lehet mondani erre a színmagyar népre, amely törvény- és hivataltisztelő, nincs ezzel a néppel baja a hatóságnak, százszázalékosan teljesíti állampolgársági kötelességeit. Az ilyen községet és népet érdemes és illik is megbecsülni s békében hagyni mindenkinek a világon, különösen azoknak, akik legközelebből foglalkoznak vele. Kellene és illenék.

A zăuaniaknak van református hitvallásos iskolájuk, de van a községben állami elemi iskola is. Új, fiatal, a türelmetlenségtől túlfűtött bevületű állami tanító került nemrégiben a községbe s az ősszel aztán a községi tanács asztalára került az új probléma is: emeljen a mai helyett új épületet a község az állami iskola számára! A zăuaniak — ismételjük — csendes, rendes emberek s szeretik megadni mindenkinek a magáét s ha van is hitvallásos iskolájuk, ők mégis azt mondták: hogya, ha kívánják, rendben van, ők építenek új állami iskolát is a mai helyett, mutassák be az építési költségelírányzatot s a szükséges költségeket pedig majd több évre osszák be, mert a kicsi község népe a mai pénzügyi nehézségek között nem tudja egy esztendő alatt kiizzadni ezt a váratlan új terhet.

Sőt nemcsak beszéltek a zăuaniak, hanem cselekedtek is és ez év tavaszán 100 ezer leit első részletként már szónélkül be is fizettek az új állami iskolaépítés céljaira.

Az 1935/36. évi költségvetési előirányzatba ennek dacára is 150 ezer leies újabb megterhelés került be s ezenkívül az állami iskola fenntartása címén szokásos tételnél a tavalyi circa 17 ezer lei összeg helyett az idei költségvetésbe 57 ezer leit írtak elő. A költségvetésnek ezt a két tételét többen megfellebbezték, bizonyos panaszt is emeltek, hogy a költségvetésnek e két tétele körül szabálytalanság történt. A zăuaniak fellebbezése és panasza azonban — talán valami jelentéktelen bélyeghiány miatt — mindaddig figyelmen kívül maradt és a költségvetést a megyei prefektura, illetve a megyei ideiglenes tanács helyben hagyta. Nem volt mit csinálni, a zăuaniak a harmadfokú fórumhoz fellebbezték s e fellebbezést további felterjesztés végett a községi jegyzői irodán nyújtották be.

A fellebbezés közpolgári jog, ennek megvan a maga elintézési módja s a felsőbb bíróság vagy más hatóság mondja meg, hogy igaza van-e a fellebbezőnek vagy nincs? Ez a dolog rendes elintézési módja. A zăuaniak azt hitték, hogy az ő — szerintük jogos és alapos — újabb fellebbezésüknek is ez lesz a sorsa. Az ő esetükben azonban nem egészen így történt, a fellebbezés pályafutásában akadályok keletkeztek s a zăuaniak úgy vélik, hogy éppen ez az, ami a mindenki részéről megkövetelhető törvénytisztelettel nem nagyon egyeztethető össze. Mint-hogy rendes községi jegyző nem funkcionál ez-idszerint a faluban, Molnar Eugen aljegyző maga elé citáltatta a múlt napokban a fellebbezőket, akiknek azt adta be, hogy a főszolgabíró telefoni meghagyást adresszált a fellebbezők részére, nevezetesen: *hogya vissza nem vonják a fellebbezést, akkor felozlatja a községi tanácsot, interimáris bizottságot nevez ki a falu élére, felforgatja a községet s már előre is tudatja, hogy mindazoktól a fellebbező gazdáktól, akiknek a belterületen való cséplésre adott engedélyt, most ezt az engedélyt visszavonja, ha vissza nem vonják a gazdák a fellebbezésről az aláírásukat.*

Misztikus dolog ez az egész állítólagos

nyakán öreg Szabó. — Mer bicskájáról ismérizik mög az embőrl!...

— Mongya mán, mönyibe vót! — intett Makrancos János.

— Várj, fijam!... — bökte fel az ujját öreg Szabó. — Még ezlet az mögmütöm. Látod?...

— Látom...

— No, mi ez?...

— C, hajjjaj, dugóráncigáló...

— Hát csak azért mutitom, — mondta öreg Szabó dagadó önértzetel, — hogy tudd meg, ez a bicska... Kapaszkgogy mög!...

— Mökkapaszkottam...

— Ez a bicska: két forint húszba vót!...

— Atyaisten!... — tátotta el a száját Makrancos Kis János.

Aztán gyorsan bekapta a sorra kerülő falatot és öreg Szabó is gyorsan másfelé fordította a tekintetét...

Hát aztán múlt az idő... az áldozó nap korongjából már csak egy véres sarló látszott s a pókháló égen lombozó evező bakesók hallatták szomorú kiáltásait... és Makrancos Kis János jóllakott. A maradék szalonát s a maradék puhakenyeret visszacsomagolta a balyuba és rajtafelejtkezvén hosszan az öreg Szabó penecilusán, felsőhajtott:

— Szép bicska, no!...

Ekkor öreg Szabó nyelt egy nagyot és kidagadt szemeivel rátapadva az élőmozsiás balyura, megmozdult s felállt...

— Te gyerök... — mondta lefojtva. Olyan különösen...

Végigbillegett a csónakon s míg egyik kezében a bicskát tartotta, a másikat a Makrancos Kis János vállára tette...

— Te gyerök... — mondta. — Hát igazán annyira tcccik ez a bicska neköd?

— Jaj nagyon!... — fohászzkodott a reménytelen szerelem hangján Makrancos Kis János.

— Szép bicska?...

— Csudára...

— Csont a nyelet...

— Csont a nyele...

— Ezüst a véget...

— Ezüst a vége...

— No... itt van... — mondta az öreg Szabó...

Es nyújtotta...

— Ha akarod... mer tudom, hogy kényős vagy és ajándékba nem vöszöd el... ezér a kis himmihummijér, mög azér a vacak bugylijér cserébe... lögyön a tied...

— Szabó bácsi!... — ordított fel csordultig hálásan és boldogan Makrancos Kis János és remegő kézzel nyújtotta a bugylit s az élőmozsiát...

Öreg Szabó átvette s bizony az ő keze is reszkett, amikor visszatántorgott a csónak orrába és ott a himmihummit a folydogáló könyveivel először megöntözte, aztán a vacak bugylibicskával enni kezdte...

De Makrancos Kis János mindebből semmit sem látott, mert ekkor már fölértek az éjszaka...

telefonrendelet, mert senkisésem hajlandó elhinni a járás területén nem is lakó, csupán csak beszolgáló helyettes főszolgabíróról, aki jogvégzett ember, hogy ilyen értelmű rendeletet adott volna le. Itt valószínűleg más történt, de Molnar aljegyző még hozzátette, hogy aztán most már ő is ütni fogja ezután a községet! Természetes dolog, hogy különösen az az ijjesztgetés, hogy a főszolgabíró visszavonja a már megadott cséplési engedélyeket, erős hatással volt a gazdákra, hiszen terményüket már be is hordoták, ki-ki a maga területére. Voltak aztán olyan gazdák is, akiket azzal igyekeztek leszerelni, hogy lépfenégen elhullott állataikért a megyei Mezőgazdasági Kamarától járó kártérítés fővételéhez szükséges iratokat nem adja ki a jegyzői hivatal, ha a fellebbezést vissza nem vonják. Ezekhez a fenyegetésekhez és megfélemlítésekhez támasztókat nyújtott maga a sovinszta türelmetlenségéről ismert Pordea Ioan, állami tanító is.

Crăciun Toader, jegyzőségi irnok is igyekezett a kedélyeket megnyugtítani, amikor figyelmeztette az embereket, hogy vigyázzanak, mert a községi tanácsosokat, akik aláírták a fellebbezést, kilódtíják a tanácsból s minthogy a község kisebbségi magyar község, a fellebbezést államellenes cselekedetnek fogják nyilvánítani és katonaság szállja meg a községet.

Voltak azonban zăuani gazdák, akiknek polgári öntudata nem riadt meg a fenyegetések hatása alatt s nem vonták vissza aláírásukat a fellebbezés alól.

A csendes, jóra való község kedélyét azonban a fellebbezés különös kezelési módja mód nélkül fölzavarta. Hisszük, hogy a községi prefektus e cikk után bele fog nézni a községi ügyvezetésbe.

*****

Egy érdemes tüzoltófőparancsnok visszavonulása. Săcueni. Saját tud. Az itteni nagymultú és magas színvonalú tüzoltóegyesület élen már évek óta Penkert Sándor gyógyszerész állt, akinek ősei több generáción át viselték a tüzoltófőparancsnoki tisztséget s kiváló érdemeket szereztek a kitünő egyesület megalapítása és vezetése körül. Az érdemes főparancsnok, — amint értesülünk, — a változott körülmények miatt és rajta kívül fekvő okokból megvált ezen tisztségétől. A főparancsnok távozásával egyidejűleg gyakorlati és vezényleti nyelvként az állam nyelvet vöztették le.

Boldizsár Imre lemondott a főtitkári állásról. Tisztelettel hozzuk a n. é. közönség b. tudomására, hogy Boldizsár Imre ur önként mondtott le az Építőiparosok Szövetségénél viselt titkári tisztségéről s így a Szövetség kötelekéből kilépett. Miért is felhatalmazás és megbízás hiányában nevezett az Építőiparosok Szövetsége nevében semmi néven nevezendő ügyeket nem intézhet. Tisztelettel értesítjük Szövetségünk tagjait, hogy bármiféle ügyükkel forduljanak a Szövetség titkári hivatalához d. e. 8—10-ig és d. u. 3—7-ig. Az Elnökség.

Figyelmeztetés a munkaadók és iparengedéllyel nem bíró kontáriparosok részére. Az építőiparosok szövetségéhez sürűn érkeznek feljelentések, oly kontár egyének ellen, kik önkényesen iparengedély nélkül a jóhiszemű közönséget tévedésbe ejtve s a vonatkozó törvények rendelkezéseit figyelmen kívül hagyva, végeznek építési munkálatokat, átalakításokat, javításokat, festéseket, mázolásokat, ácsmunkákat s más, az építőszakmával összefüggésben álló dolgokat. Felhívjuk ezúton jóindulatulag a munkaadókat, hogy az esetlegesen őket is érhető büntetést elkerülendő, a jövőben csakis oly iparosoknak adjanak munkát, kik az iparüzést biztosító engedéllyel, azaz önálló ipargyakorlási joggal bírnak s ezt az iparhatóságtól nyert igazolvánnyal bizonyítani is tudják. Az iparengedély nélkül vállalkozó iparosok váltsanak szabályszerű iparigazolványt s az ipar megkezdésétől számított 10 nap alatt jelentsek be magukat a helybeli pénzügyigazgatósághoz megadóztatás végett s így velük szemben a törvény büntető rendelkezései sem a munkaügyi kamara, sem a rendőrség, sem a kincstár szempontjából nem nyernek alkalmazást. A törvény megszegése esetén egy munkaadót, mint a kontáriparost meg fogják büntíteni. — Együttal közöljük, hogy a jövőben az ily természetű kontárvállalkozások erősebben fognak ellenőriztetni és az 1884. évi XVII. t. c. 156. §-ának figyelmeztetésével szigorúbban fognak bünteteni. Elnökség.

Miket fog tárgyalni a kisantant augusztus 29-iki értekezlete

**A szerb kormány még az értekezlet előtt átalakul.
A kisantant népszövetségi tanácstagsága**

Románia képviselete a csehszlovákiai hadgyakorlatokon

Prágából jelentik: A kisantant augusztus 29-én tartandó blédi értekezletével kapcsolatban a *Prager Tagblatt* azt írja, hogy az értekezlet főként a dunai paktum-tervvel fog foglalkozni. Itt állapítják meg továbbá azt, hogy a kisantant milyen közös magatartása tanúsítson a Népszövetség tanácsának szeptember 4-én kezdődő ülésén.

A kisantant-értekezleten *Stojadinovics* fog elnökölni. Valószínű, hogy a három külügyminiszter a blédi tanácskozásról egyenesen Genf-be utazik.

Belgrádból jelentik: A *Havas* jelentése szerint a jugoszláv *Stojadinovics*-kormány átalakulás előtt áll. Ez az átalakulás a radikálisok egységes pártja megalakulásának közvetett következménye.

A horvát képviselők és szenátorok nem csatlakoznak az új pártalakuláshoz.

Politikai körökben azt hiszik, hogy a kormány átalakulása még a blédi értekezlet előtt megtörténik.

Bucuresti. Saját tud. A Népszövetség szeptemberi ülésén lejár Csehszlovákiának tanácstagsági megbízása. A *Dimineata* értesülése szerint most Románia van soron, hogy a Kisantant számára egy helyet a tanácsban elfoglaljon. Románia már volt népszövetségi tanács-tag 1927 szeptember 15-től 1929 szeptember 9-ig.

Bucuresti. Saját tud. Csehszlovákiában megkezdődtek a hadgyakorlatok Pöstyén környékén. Románia részéről *Spirou* tábornok, a hadászati főiskola parancsnoka van kiküldve. A hadgyakorlat fontosabb része szeptemberben fog lezajlani s erre egész román katonai küldöttség fog kimenni Csehszlovákiába, *Samsanovici* hadsergelfelügyelő és vezérkari főnök vezetése alatt.

Az angol minisztertanács történelmi jelentőségű ülése megkezdődött

Oriási izgalom mindenfelé — Megindultak a háborus idők rémhirterjesztői

Londonból jelentik: A nagy érdeklődéssel várt minisztertanács csütörtök délelőtt fél 12 órakor összeült. A rendkívüli minisztertanácsban a kormány valamennyi tagja részt vesz.

A *Times* szerint a minisztertanács valószínűleg már csütörtökön este, vagy pénteken délelőtt közzé teszi a fegyver- és lőszertilalom felfüggesztéséről szóló elhatározását. Továbbá arról is jelentést tesz közzé, hogy a szeptember 4-én kezdődő népszövetségi tanácsülésen mi lesz az angol kormány álláspontja és magatartása.

Az angol kormány Máltában is sürgős katonai előkészületeket tesz.

Az egyre jobban terjedő rémhíresztelések miatt — madridi jelentés szerint — a spanyol Gibraltár partvidékén szigorú cenzurát vezetnek be. Mindezek az intézkedések, valamint az állandóan folyamatban levő csapateltolódások rendkívül növelik az izgalmat. A közvélemény úgy véli, hogy Spanyolország ezuttal aligha fogja tudni megőrizni semlegességét. Franciaországnak és Angliának pedig közös érdeke, hogy ez ne következzen be.

Londonból jelentik: A csütörtök reggeli angol sajtó nyugalomra inti az angol közvéleményt. Egyúttal azonban — különösen a jobb oldali lapok — azt kívánják, hogy Anglia folytonosan határozottabb politikát és követeljen

erélyes rendszabályokat a Népszövetségtől Olaszországgal szemben, ha az támadólag lép föl Abesszinia ellen.

A franciák az olaszokkal való európai háborút tartanak. — Az angol sajtó nyugalomra inti a közönséget.

Párizsból jelentik: A francia fővárosban biztosra veszik, hogy az angol kormány elejti megtorló intézkedések Olaszország elleni alkalmazásának tervét. A francia közvélemény szerint ugyanis ez az út feltétlenül a háborút jelenti. Ugyanis a Népszövetség alapokmányának 16. cikkelyét nem lehet eredményesen működésbe hozni anélkül, hogy Olaszországgal fegyveres összefüzésre ne kerüljön sor.

Franciaországnak és Angliának pedig közös érdeke, hogy ez ne következzen be.

Londonból jelentik: Az angol tengernagyi hivatalban kijelentették, alaptalanok azok a Madridban elterjedt hírek, hogy Anglia le akarná zárni a Gibraltár-szorost.

Egymillió frank értékű gyógyszer Abessziniának.

Párizsból jelentik: Egy amerikai gőzös egymillió frank értékű gyógyszerrel elindult Abesszinia felé.

Az abesszin császár államtanácsra hívta össze birodalma vezetőit — A császár új világháborút jósol

Párizsból jelentik: A *Matin* Addis-Abebaból Londonon át érkezett hírt közöl, mely szerint a császári palotában miniszterek, államtanácsosok és törzsfőnökök bevonásával értekezlet volt. Bár az értekezletről jelentést nem adtak ki,

biztosra vehető, hogy Abessziniában általános mozgósításra gondolnak.

A császár tanácsadói úgy vélik, hogy a békes megoldásra irányuló kísérletek végképpen zátonyra jutottak és a nagyhatalmak nem fogják tudni többé Mussolinit meggátolni abban,

hogy háborús tervét keresztül vigye.

A *Daily Telegraph* a negus nyilatkozatát közli, melyben a császár lőszerhiánnyról panaszkodik. A negus szerint,

ha a Népszövetség nem találja meg a megoldást, a legtöbb tagállam visszatér az 1914 évi elvhez.

Száma — ugymond — sajnálatos volna az olasz-abesszin háború, mely más hatalmakat is harcba sodorna, mint ahogyan az 1914-ben történt. Abessziniának elég bátorsága és kitartása van, hogy maga elviselje a háborút.

Nem tudták kimenteni még az alagutba temetett munkásokat

Berlinből jelentik: A kedden történt alagútbeomlás helyszínén a mentési munkálatok nagy nehézségekbe ütköznek, mert a beomlás helyén talajvíz tört fel. A szivattyúk nem képesek a talajvizet eltávolítani, mert minduntalan betömődnek az iszaptól.

Szerdán Essenből repülőgépen tizenhat ruhr-vidéki bányászot hoztak Berlinbe, a szükséges mentőeszközökkel. Remélik, hogy a betemetett munkásokat így sikerülni fog felszínre hozni.

Édesanyja és huga szemeláttára zuhant le egy százados a bucuresti repülőtéren

A tisztt és a vele felrepült mechanikus meghaltak

Bucuresti. Saját tud. Szerda este ismét halálos végű repülőszerencsétlenség történt a beneasai repülőtéren: *Alexandru Cojan* százados és *Dumitru Costulea* mechanikus este hat órakor egy Messerschmidt gépen oktató repülésre szállottak fel. A gép kettős irányítóeszközzel volt ellátva, mint ahogy ez az oktató repülésekre szánt gépeknél lenni szokott. A vezetés a tanítvány kezében van s az oktatótisztt csak akkor segít az irányításban, ha a tanítvány hibát követ el.

A felszállás hibátlanul történt s a kis repülőgép néhány kört írt le a repülőter felett. De ezután a gép, mintegy 120 méter magasságban volt és csavarrepülést végzett, amely körülbelül 80 méter magasságban hirtelen megszakadt. *A gép láthatólag felmondta a szolgálatot és orrával előre zuhant a földre.* Azonnal a heyszíneire sietett *Simion*, a légi kikötő parancsnoka és *Joan Baros*, a repülőter orvosa és *a gép roncsai alól halálra zúzódnak emelték ki Cojan századost. Costulea mechanikus még élt.* A Filantropia kórházba szállították. A szerencsétlen ember azonban, aki koponyatörést szenvedett, már utközben az autóban meghalt.

Cojan százados 37 éves, kitérő oktató tisztt volt, házas ember, éppugy, mint Costulea mechanikus.

A tragikus repülést végignézte *Cojan* százados édesanyja és huga is, akik éppen kint voltak a repülőtéren, mert már rég nem látták a nagyon elfoglalt pilótát s meg akarták várni aznap utolsó repülésének a befejezését, hogy aztán együtt menjenek a városba. A két hölgy borzadva látta a gép zuhanását. Eleinte el akarták titkolni előlük a szerencsétlenség halálos kimenetelét, de aztán a *gép roncsainál drámai jelenetek között tudták meg a valót.* A hatóságok megindították a vizsgálatot.

A görög hadsereg megszüntette a köztársasági hivatalos bélyegző használatát

Elleníték a kormányban. — Mind izgatottabb a monarchia visszaállítására iránti mozgalom

Athénből jelentik: A görög lapok arról számolnak be, hogy a hadsereg megszüntette a köztársasági bélyegző alkalmazását iratain. Az ellenzék emiatt fel van haborodva és ebben az intézkedésben a monarchia bevezetésére irányuló lépést lát. Nagy feltűnést keltett *Popas* tábornok, repülőfőparancsnok intézkedése is. Ugyanis felszólította tisztjeit, hogy oktassák ki a legénységet a monarchia és köztársaság közötti különbségre.

Hír szerint *Kondylis* tábornok rendkívül elkedvetlenedett az ellenzék éles támadásai miatt. A monarchia helyreállításának kérdése körül ellentétek merültek fel *Caldaris* miniszterelnök és *Kondylis* hadügyminiszter között is. Valószínűnek tartják, hogy a miniszterelnök hazaérkezése után *Kondylis* nyomban beadja lemondását.

Londoni jelentés szerint György görög exkirály ismétellen kijelentette, hogy nem hajlandó egy párttal végrehajtani a trón visszaállítását. Csak akkor tér vissza, ha az egész nép döntő óhajtása fogja őt visszahívni.

LEVELEK SANGHAJBÓL

*

Sangháj. Talán a világ legfurcsább és leg-egzotikusabb városa Sangháj. A föld minden nemzetének fiai bizonyos vonatkozásokban a maguk külön életét élik itt, de végeredményben az egész város arcán valami összegyűrt, vegyes és kiismerhetetlenül zürzavaros nemzetközi jelleg mutatkozik, amelyből erősen hangsúlyozódik ki a kínai bélyeg is.

De Sangháj mégsem Kína. Olyan ennek a nagy birodalomnak a testén, mint egy roppant parazita, amely vérszopója az egész Távol-Keletnek. Ugy megszívta magát, hogy az ötven évvel ezelőtti kis halászfalu helyén ma felhőkarcok sorakoznak és a statisztikák szerint már a világ legforgalmasabb kikötője Sangháj, London és New-York után pedig a világ legnagyobb városa. Ötmilliónál több ember él itt, ennyit számoltak össze, de körülbelül egymillióra becsülik azokat a kínai páriákat, akiknek nincsen lakása, hanem csak úgy tengetik életüket ennek a roppant metropolisnak utcáin, de családok százezrei élnek apró csónakokon és a mindent keresztfül-kasul hálózó csatornák labirintusain, ma itt, holnap a város másik végén.

Tulajdonképpen Kína sem egy ország, hanem egy egész külön világ, amely országok sorából áll. Nyelvük is különböző és gyakran megtörténik, hogy a sanghaji utcán két kínai angolul igyekszik egymást megértetni. Az angol nyelv nagy úr itt és dominál, mint az egész világon mindenütt. Még a kimondottan francia városrészen is ezzel boldogul az ember jobban.

A járművek és házak Bábele

A többmillió városához méltóan az utcák roppant forgalmasak, kivált reggel félkilenc óra tájban és este, üzletzáraskor. Ez a forgalom még azt is meglepi, aki látta és megszokta Berlin gócpontjainak nyüzsgő életét. Akkora területen, mint Budapesten a Nagykörút által befogott belső város, három-négymillió ember tolong az üzleti órákban. Es ez az emberboly valami fantasztikus kavargással nyüzsg. Rikszák tízezrei síklnak az összezsúfolt autók, autóbuszok és villamosok között, húszezernél több gépjárművet tartanak itt nyilván a legdrágább luxus-kocsiktól kezdve a drótkkal összetákoltt, nyirkos autórönsökig.

Sanghájban többféle rendőrség teljesít szolgálatot. A francia koncessziós területen francia rendőrség, azután csúcsos formájú, kínai kalapos anamiták, a többi európai városrészen pedig angol rendőrség, keverve az Indiából hozott szíles, turbános, fekete körszakállas hindukkal és kínaiakkal. A sofőrök mind kínaiak és igen ügyesek a kocsivezetésben, a gépjávitáshoz azonban vagy nem értenek, vagy nem akarják végezni, mert a legkisebb hibával is a javító garázsokba futnak.

A város képe a lolytonos fejlődés szinte zorrongásszerű képét mutatja. A már meglevő felhőkarcok mellett egyre-másra épülnek az újabbak s alig lehet összeszámolni a földből kinövő új épületóriásokat, pedig Sanghájban is dekonjunkcióra van egy fél év óta. Érdekes, hogy a legkeresettebb felhőkarcoló-tervező a Budapestről idekerült *Hudek* mérnök. A belváros legszebb részén lévő Park-szállót is ő építette. A szálló óriási magasságban fekvő, üvegfalú tancsalónjából éjjel felejthetetlen kép tárul az ember elé, amelyhez hasonlót tán sehosem láthat. Neonsövekekkel körülbástyázott áruház-óriások, transzparenszek színeitől izzó utcatorok, forgó és színüket félpercenként váltogató toronyok, fényárban úszó mozihomlokzatok, az úttesten nyüzsgő autók ezrei: minden színben ragyog és ég az egész kép.

Egy millió kínai

Hudeknek már van saját felhőkarcoló bérháza is, amely szintén építészeti remekmű. Ő maga rendkívül szerény, vendégszerető ember s hetenkint összehívja Sangháj magyar társaságát gyönyörű magánvillájába. Itt találkoztam a hatalmas termelű *Jávorka Vendel* kegyesrendi misszionárius atyával is, aki több mint

húszesztendővel ezelőtt került Sanghájba otthonról.

A legmodernebb épületóriások között még mindig igen gyakoriak a régi, kínai stílusú épületek, bár ezeket a város fejlődésének tempójával egyforma iramban kiméletlenül bontogatják. A koncessziós városrészekbe beekelődtött kínai negyedben többezer éves ókínai műemlékeket is láthatunk, amelyek rendkívül megkapóak. A mandarin-kertet és a templomot ma már csak belépődíjért lehet megtekinteni s jellemző a világjáró turistákra, hogy belül az épület falait egymás hegyén-hátán borítják a különböző aláírások. Nem igen sok értelme van ennek az illúziórömből és ostoba szokásnak.

Desperádók ólálkodnak a sikátorokban

A főútvonalak viszont igen szépek és szélesek. Az Avenue Joffre például hat kilométernél is hosszabb, nyílegyenes sugárút s körülbelül olyan széles, mint az Andrassy-út. Ez a francia koncessziós területen van, de ha azt gondolná valaki, hogy franciák is laknak benne, nagyon tévedne, mint általában mindenki, aki logikát keres itt a Távol-Keleten a dolgokban. A „french-town” lakói főképpen oroszok és az üzletek is orosz felírásúak. A sanghaji élet főútjára a Nanking Road, valamint a Hvang-Poo partján elhúzódó Bund, amely a Dunánál kétszeresére szélesebb, hajóktól nyüzsgő víz mentében pár kilométerre elhúzódó palotasorával egyik legszebb része a városnak.

Napnyugta után felgyulnak Sangháj forgalmas üzletutcáin az ezerszínű transzparenszek, neonsöves kínai ákombákomok izzanak az üzletek kirakataiban és a házak homlokzatán. Nappali fényben úsznak a fűteak, hogy annál kísértebbekben hason mellettük az idetorkolló keskeny sikátorok ásitó sötétsége, amely mögött Kína egész misztériumát megtalálhatjuk, ha van elég bátorságunk a surranó árnyak közé

hiszen úgysem böngészi végig a sokezer írka firkát senki, hogy megtudja: vajjon Mrs Youngdahl New-Yorkból itt járt-e?

Nagyon szép a repülőterre vezető út, mely lett egy sokemeletes régi pagoda, csipkés torony a szánalmas viskók között.

Sangháj központjában csak irodák vannak és bankok, a környező mellékutakban pedig kizárólag kínaiak laknak, mert az európaiak nem szeretik az üzletnegyed lármáját s inkább a város nyugati széleire, a villanegyedbe húzódnak ki. A gazdag kínaiak igen szépen laknak, a szegény családok azonban elképzeltetlenül zsúfoltan nyomorúságos viskókban. A kínai városrész bekerített területén, amely a Tabánál alig valamivel nagyobb s régi egy-kétemeletes kínai házakkal telezsúfolt, körülbelül egymillió ember lakik. Szobánként átlag tizenöt lakót lehet számítani s ezek, ha beáll a nyári hőség, az utcára mennek le aludni.

keveredni. Ilyenkor esténként különösképpen nem tanácsos európai számára befordulni ezekbe a szennyes és sötét kis közökbe, ahol nem adhat biztonságot az idegennek még az a tudat sem, hogy a tányérsapkás kínai rendőrök gumibotjaikkal és revolvereikkel úgyszólván minden száz lépés távolságban ott cirkálnak. A sötét kapualjakban gyanus alakok somfordálnak, rosszképzű, rongyos és mindenre elszánt kínai desperádók, akik előtt nem sokat számít egy európai ember élete. Különösen nem akkor, ha a zsebében duzzadó pénztárcát sejtene.

Ezekből a sikátorokból gyakran hallani ki éjszakánként kétségbeesett hangú kiáltásokat, hogy azután elcsendesedjék minden s legfeljebb reggel valamelyik idegennel kevesebb van Sanghájban.

Az ilyen eltűntek után nem is igen tudnak nyomozni, hiszen annyi ember megfordul itt a világ minden tájáról és minden népéből, hogy a legügyesebb és legambiciózusabb rendőrségnek is eredménytelenül kellene lezárnia a nyomozást.

HALAS SANDOR.

Fényes ünnepség keretében jelölik meg Clujon gróf Apor István sírját

Cluj. Saját tud. Az egyházkerületi igazgató-tanács napokban megtartott ülésén tárgyalás alá került a helyi piarista templom kriptájának kijavítási kérdése is. Ezzel kapcsolatban úgy határozott a tanács, hogy egy nappal az egyházmegyei tanács nagygyűlés előtt fényes ünnepségek keretében fogja megjelölni a 1600 évek legnagyobb katolikus férfijának, a kriptában nyugszó gróf Apor István sírját.

Gróf Apor Istvánnak nagy szerepe volt az erdélyi fejedelemség megszűnés után a katolicizmus megerősödésében. Amint dr. Biró Vencel, a kiváló történettudós jellemzi, ő volt a katolikus megerősödési kornak „vezető embere és a lelke.” Ő harcolt a katolikus érdekek megvédéséért az 1691-es Lipót-féle diploma záradékának megkötésénél, amely fontos kedvezményeket biztosított a katolikusok javára. Kezében kézzel az akkori viharos időkben a Katolikus Státus ügyeit és rendkívül sokat áldozott a templomok és iskolák felszámolására, építésére és diszítésére. Sok intézmény még ma is hálával tartozik ennek a rendkívüli férfinak. Rendbehozatta Alba-Iulian a Báthory-templomot, megépítette a jezsuiták rendházát és az iskola költségeire négyezer forintot adott. 8000 forintnyi adományával ő tette lehetővé, hogy a clujai főiskolában a bölcsélet tanítása megkezdődhetett. A nevelőintézet részére 30.000 forintot hagyott végrendeletében és páratlan adománya iránti hálából az intézet még ma is a *Báthory-Apor szeminárium* nevet viseli. Tg. Săuceşen iskolaépítésre telket adományozott, Teiuşon templomot és rendházat építtetett. Az iskolákat rendszeresen látogatta. Tevékenysége felhívta a Szentlélek figyelmét is, amely több alkalommal elismerőleg nyilatkozott róla. 1689 július 5-én XII. Ince pápa érdemei felsorolásával áldását küldte neki. Vég-

rendeletében fontos alapítványt tett a papnevelés céljaira és a papképzés megoldása a püspöki papnevelő intézet létesítéséig, neki köszönhető.

Eme fetejthetetlen érdemeinek megemlékezésül tart nagy ünnepséget novemberben a katolikusok, amely emléktáblával fogja ellátni a piarista templomban levő egyszerű sírját. Az ünnepségeket az erdélyi katolikusok vezető embereinek, a helybeli katolikus intézmények, iskolák, a Báthory-Apor szeminárium és az alba-iulian papnevelő növendékeinek a bevonásával rendezik meg.

A világhírű CHARLES BAUDOIN
egyetemi tanár könyvének magyar kiadása.

MOST JELENT MEG!

Az önfegyelmzés művészete

Gyakorlati tanácsokkal és utbaigazításokkal segítségére sietünk ezen könyv útján az olvasónak. Minden művelt ember, aki pontos felvilágosítást akar kapni az emberi lélek titkairól, eddig ugyszólván teljesen ismeretlen erőiről — olvassa el ezen, eddig már több világhírű műveltségű művet. Coué Emil, a világhírű pszichológus mellett prof. Baudouin, a lelki gyógyítással foglalkozó orvosok legkiválóbb képviselője. **Ara 105 lei és portó.**

Kapható kiadóhivatalunkban.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem örlünk meg és nem adunk vissza.
 Csak a választékos magánleveleket válaszolunk.

Zürichi zárlat. Párizs 20.271/4, London 15.231/2
 Newyork 305 háromnegyed, Milano 25.12, Madrid 42.20,
 Amsterdam 207.121/2, Berlin 123.25, Schilling 57.75,
 Prága 12.71, Varsó 57.90, Belgrád 700.

Uj egyenruhát kap a hadsereg. Bucarestből jelentik: Martin Dumitru tábornok elnökletével bizottság alakult a hadügyminiszteriumban, amely a hadsereg új egyenruhájának szabályzatát dolgozza ki. A bizottságban minden fegyvernem egy-egy ezredese vesz részt.

Nyugdíjazták a hatvan évet betöltött egyetemi tanárokat. Bucaresti. Saját tud. A közoktatásügyi miniszter kérte az egyetemektől azokat az egyetemi tanárokat a névsorát, akik betöltötték hatvanadik életévüket. Ezeket nyugdíjazni fogják.

A sátmari közigazgatási tisztviselőknek több mint fele elbukott a nyelvvizsgán. Saját tud. A sátmari közigazgatási kisebbségi tisztviselők és alkalmazottak, mint tűzoltók és szolgák, kedden és szerdán nyelvvizsgáztak Sátmáron, ez e célra összeállított bizottság előtt. A vidékiek még kedden tették a vizsgát, a sátmariak szerdán szóbeliztek Szerdán délután hirdették ki a vizsga eredményét, amely katasztrófálisnak mondható. Ötvennégy vizsgára jelentkezett tisztviselő és alkalmazott 54 százaléka bukott el. A vizsga eredményét a belügyminiszterhez terjesztik s majd ott döntenek az elbukott tisztviselők további sorsáról.

Halálozás. Pócsi Imréné született Rákóczy Anna 43 éves korában meghalt. Temetése tegnap délután volt az Alesd utcából. (Erdélyi „Concordia”).

Három embert ütött le a menekülő betörő. Budapestról jelentik: Izgalmas betörőhajsza játszódott le a csütörtökön délelőtt az Ida-utcában. Egy rovtomtultu vasestergályos, Nagy Károly, betört Verő Adél leányintézetigazgató házhoz lakásába. Az összeszedett értékes dolgokkal éppen menekülni akart, amikor a házmester észrevette. A betörő leütötte a házfelügyelőt és a Hermina-utra menekült. Itt már mintegy kétezer ember üldözte. Néhányan utól is érték, de azokat is leütötte és tovább rohant. Végre sikerült elfogni s a feldühödött tömeg agyon akarta ütni. A rendőrök alig tudták megmenteni. A vakmerő betörő menekülés közben három embert ütött le.

Gyermekparalízis lépett fel Aradon. Arad. Saját tud. A városban gyermekparalízis lépett fel. A beteg gyermekek száma napról-napra növekszik. A tisztiorvosi hivatal minden óvatintézkedést megtett a betegség továbbterjedésének megakadályozására.

Saját kezelésébe veszi a vasut a pályaudvari raktárakat. Timisoara. Saját tud. A vasut szeptember 1-ével saját kezelésébe veszi a pályaudvari raktárakat, amelyek eddig bérbé voltak kiadva. A megjelent szabályzat értelmében a ruhatárknál értesítés függesztendő ki, hogy mikor vannak ezek nyitva. Abban az esetben, ha a ruhatárból valami elvész, a vasut poggyászként maximum ezer lei kártérítést fizet. Ez azonban csak zárt poggyászra vonatkozik. Nem zárt poggyászdarab vagy más tárgy után — például, ami a kabátzsebben volt, — nem fizetnek kártérítést. A ruhatár elsősorban ilyen zárt poggyászdarabot — bőröndöt — fogad el. Másodsorban és ha van hely, egyéb tárgyat is: kalapskatulyát, gyermekkoszt, összerakott ágyakat, nagy kereskedelmi ládát, mérnöki felszerelést (öt méter hosszúságig), hangszereket (de csak tokban), sportfelszerelést. A ruhatárosoknak ezeknek a tárgyakkal a külsejéért meg kell vizsgálniuk, hogy megállapítsák az esetleges töréseket. Pénzt, értéktárgyakat és gyúlékony anyagot — utóbbit amugysem szabad a vasuti fölkében szállítani — nem vehet át megőrzésére a ruhatár. Poggyászonként és naponként négy lei fizetendő, egyéb tárgyakért és nem zárt poggyászáért nyolc lei.

Meghalt Konduriotis tábornok. Athénből jelentik: Konduriotis tábornok, a balkánhadak negyedik löse, meghalt.

A dohánygyári munkások is nyelvvizsgára állanak. Cluj. Saját tud. A dohánygyári munkások körében általános megdöbbenést és riadalmat keltett az a miniszteri rendelet, mely szerint a dohánygyári munkások és munkásnők is nyelvvizsgára kell álljanak. A miniszteri rendelet értelmében szeptember 10-én a műszaki tisztviselők, 11-én pedig a közigazgatási tisztviselők vizsgáznak. A miniszterium a munkások nyelvvizsgájára vonatkozólag nem rendelkezett, így a munkások nyelvvizsgájának az időpontja még nincs megállapítva.

Eltűnt egy ügyvéd 21 éves fia. Arad. Saját tud. Csütörtökön délelőtt megjelent az aradi rendőrségen dr. Farkas Istvánné ineu ügyvéd felesége és bejelentette, hogy hat héttel ezelőtt eltűnt 21 éves fia. Eleinte azt hitték, hogy rokonaihoz ment látogatni, csak most derült ki, hogy egyik rokonánál sem volt. Az a gyanú, hogy a fiatal fiú öngyilkos lett, vagy bűnténynek esett áldozatul. Az aradi rendőrség bevezette a nyomozást.

Mindazon mérgezési esetek lokúdzésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg hűsmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűvíz azonnali használata rendkívül fontos segédeszköz.

A touloni rendőrbiztos a munkászavargások miatt elbocsátották állásából. Párizsból jelentik: Luccini, touloni rendőrbiztos elmozdították állásából, mert az ő feladata lett volna a hajógyár kommunista munkásainak szemeltartása, s a közöttük lappangó zavargásokról nem tájékoztatta idejében a hatóságokat. Megállapítást nyert, hogy a kikötőben és hajógyárakban már hosszabb idő óta folyt a kommunista izgatás. Erről a rendőrfőnöknek tudomása volt, de mégis elmulasztotta, hogy jelentést tegyen róla.

Miért és meddig drágul az arany? Londonból jelentik: John Martin, a transvaali bányakamara elnöke, évi beszámolójában kijelentette, hogy a világ jegybankjai aranyraktárait az elmúlt évben 2461 millió fontról 2652 millió fontra emelték. Az a tény, hogy a jegybankok szakadablanul folytatják az aranyhalmozást, bizonyítja, hogy nem veszítették el bizalmukat az arany maradó értékében, még ha ideiglenesen fel is függesztették az aranyfizetést. Az aranyipar azonban nem látja szívesen az aranyárak további emelkedését, mert az ebből származó ideiglenes hasznos drágán fizetné meg jövőendő bizonytalansággal. Az aranyárt jelenleg a dollár szabja meg és mihelyt helyreáll az egyensúly Amerikában az árszínvonal és a pénz között, az arany ár-emelkedése is meg fog szünni.

A „hang-mikroszkóp”-pal hallani lehet a fű növéseit. A newyorki egyetem hallgatói a napokban olyan hangot hallhattak, melyről el lehet mondani, hogy előtűk soha senki nem hallotta: halottak a fű növéseit. Azt a csodálatos készüléket, mely ezt lehetővé tette, az egyetem egyik tudós tanára, Fre tanár szerkesztette. A készülék 10, meg 10 milliószor erősíti a hang erejét. A szellemes apparátus segítségével az egyetem hallgatói hallhatták, hogy török át a csirák egy fűmag külső burkolatát. Ez a hang a készülék megerősítve úgy hallott, mintha egy expresszvonat robogott volna el a hallgatók mellett. Fre tanár előadást is tartott készülékéről, megmagyarázva annak szerkezetét. Készülékét hang-mikroszkópnak nevezte el. A készüléknek nemcsak tudományos, de gyakorlati jelentősége is van, anélkülben segítségével meg lehet különböztetni, hogy a vetés jól sikerült-e s a magvak egészségesen csíráznak-e, vagy sem? Ha a készüléket Newyork utcai lármájának közvetítésére használják, ez a láрма megerősítve olyan lenne, hogy 10-szer kerülne körül a földet, mire elhalna.

Néger orvos a hadbíróság előtt. Cluj. Saját tud. A VI. hadtest bírósága előtt állott vádlotként dr. Smillt Frans állítólagos néger orvos, akit tiltott határátlépésért vontak felelősségre. Kihallgatása folyamán azt állította, hogy szörnyű anyagi helyzete miatt vándorolt Európában. Szerinte gyalog érkezett a román határig, ahol egy határjárőr észrevette és elfogta. Állítása szerint a bordeauxi egyetemen szerezte meg az orvosi diplomát és ezután Afrikába ment, ahol több évig működött, mint orvos. A néger orvos egy kapitánnyal súlyos konfliktusba keveredett, ami miatt el kellett szöknie szülőhazájából. Európában nem tudott elhelyezkedni, pénz és iratok nélkül vándorolt országról-országra, amíg a román határon elfogták. A hadbíróság tagjai hitetlenkedve, de azért nagy érdeklődéssel hallgatták az állítólagos néger orvos vallomását és az enyhítő körülmények figyelembevételével csak 15 nap elzárásra ítélték a kalandos életű néger orvost.

A koldus millióshagyatéka. Varsóból jelentik: Hihetetlennek látszik, de mégis igaz, egy németmillió zlotys vagyont titokban lehet tartani. A lengyel rendőrség megállapította, hogy Varsóban példátlan méretű örökségi csalással károsították meg a kinstárt. Egy esztendője, hogy Varsóban meghalt Parapet Simon nevű pénzváltó. Mindenki szegény embernek ismerte s élete utolsó éveiben már gyermekei kegyelemkenyerén élt, akik maguk is szegények voltak. Az öreg uzsoraüzletekkel foglalkozott s a cári időben nem volt olyan mulatóst, aki ne lett volna adósa. Csendben hatalmas vagyont gyűjtött össze Parapet Simon, de rokonainak azt mondta, hogy a háború kitörése után egész vagyona odaveszett. Élete végén, mint koldust tartották nyilván és a szegények temetőjében földelték el. Most derült aztán ki, hogy az uzsorás tizenegy nagy varsói bérházat és egész sor bankfolyószámát hagyott hátra s esupán az egyik svájci bankban hárommillió svájci frank betétje volt. A koldus milliomos titkát csak unokaöccse, Azyk Parapet ismerte, akit az öreg már annak idején bizalmába fogadott, az unokaöccs azonban nagybátyja halála után bölesen megtartotta magának a titkot és horribilis vagyont. A pénzváltó kisemmizett családjá azonban rájött a csalásra és feljelentette a németmillióshagyaték kasszáját. Azyk Parapet jelenleg indiai uton van és ezért a lengyel rendőrség körözölevelet bocsátott ki ellene és letartóztatását kérte az indiai angol hatóságoktól.

Egy olasz konzul titokzatos megsebesülése. Addis-Abebaból jelentik: Falconi báró, debramarccsi olasz konzul, a környékről állomáshelyre utazott. Utközben egy revolvergolyótól súlyosan megsebesült.

Rádió a községházán. Săcueni. Saját tud. A belügyminiszterium már régebben elhatározta, hogy minden községháza részére kötelezőleg elrendeli a rádiókészülék bevezetését, hogy sürgős és közérdekű rendelkezéseket rádió útján közölhessen. Most azonban figyelmezteti a községeket, hogy a készülékek beszerzéséről mindaddig ne gondoskodjanak, amíg az új erősítő állomás Bod közelében működésbe nem lép. Ennek megteremtésével egy speciális bizottságot szervez, mely a községek részére beszerzendő rádiókészülék típusát egyöntetűen fogja megállapítani.

Alhírek a cluj-i polgármester lemondásáról. Cluj. Saját tud. Egyes bucaresti lapok azt a feltűnést keltő hírt közlik, hogy dr. Dregan egyetemi tanár, az időközi bizottság elnöke lemond állásáról, mert komoly nézeteltérései merültek fel a helyi liberális párt több vezetőségénél. Dregan időközi bizottsági elnök munkatársunk előtt leghatározottabban megafolta lemondásáról terjesztet célzatos híreket és kijelentette, hogy neki a párt egyetlen tagjával sincs semmi személyi ellentéte. A hírt azok terjesztik, — mondotta, — akik szeretnék, ha én otthagynám a tisztelet. Más forrásból úgy értesülünk, hogy a lemondásról terjesztett hírek összefüggnek a földgáz bevezetésének az ügyével. A polgármester eddig ugyanis mereven ellenállott a Sonametán kizsákmányoló politikájának és nem volt hajlandó olyan szerződést aláírni, amely szerinte a város lakosságának az érdekeivel ellentétben áll.

Aki „dühében” előgetett csaknem félmillió frankot. Bordeauxból jelentik: Repülőgépen érkezett a minap Bordeauxba egy előkelő párizsi ügyvéd, akinek igen nehéz ügyben kell megvédenie egyik kliensét, Herreyre 38 éves kereskedőt, aki egyben városi tanácsos is Langonban. A kereskedő több banktól megbízást kapott, hogy különböző összegű pénzeket hajtson be, illetve vegyen fel a bankok számlájára. Ezekkel az összegekkel azonban, amelyek közben már 450.000 frankra rugtak, nem számolt el a városi tanácsos és mivel a jó szó nem használt, a bankok sikkasztás címén feljelentették és a rendőrség le is tartóztatta Herreyret. A városi tanácsos a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy kertjében elégette a 450.000 frankot, mert annyira dühbe gurult, a bankok eljárása felett. Elmondotta, hogy valósággal esztét veszítette, annyira felizgult és úgy látszik zavarodottságában égette el a hatalmas összegű pénzt. A bíróság helyszíni szemlét tartott a kereskedő kertjében. Es ott tényleg találtak is egy kis csomóhamut, de a vegyvizsgálat megállapította, hogy a hamuban nincs nyoma annak, hogy bankjegyeket égetett volna el a kertben Herreyre. Egész Bordeauxban nagy érdeklődéssel várják, mikép sikerül majd az egyébként előkelő állású bankmegbízottnak bebizonyítania, hogy tényleg dühében égette el a csaknem félmillió frankot.

Cstvossy Elemér S. J.

Együtt a Mesterrel

Jézus Szíve-Leikgyakorlat

Ara 105 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál.

Amerikai filmsztárok házassági ötparancsolata. Hollywood dédelgetett kedvencei, az amerikai filmszínészek között szokásjog alapján már szinte törvénnyé lett az, hogy az ő házassági szerencsájuk fordított arányban áll fizetésükkel. Mert mennél több dollárt rak hetenként zsebre Hollywoodban egy filmsztár, annál nehezebben találja meg igazi életpárját és annál többször keresi fel Kalifornia és Nevada határán Reno városát, a válóperek világszerte ismert paradicsomát. Ebben a különös világban szinte mint kivétel erősíti ezt a szabályt Daniels Bebe és Lyon Ben házassága, akiket ez a válási láz még nem fertőzött meg és így már hosszú évek óta élnek igazán boldog házasságban, az mások házasságát is szeretné boldognak látni, Daniels Bebe férjével együtt most saját tapasztalatai alapján ad öt jó tanácsot nagyszámu és szerencsétlen kollégáinak, akiknek házassága Hollywood színes világában eddig mindig hajótöréssel végződött. Hollywoodi jelentések szerint Daniels Bebe és Lyon Ben házassági ötparancsolata a következő: 1. Csak akkor házasodjál, ha igazán és őszintén szeretsz valakit. 2. Ne télj a gölyától. 3. Hollywoodban is épügy élj házasságkötés után, mint másutt élnek a rendes házasságok. 4. Ne hallgass sohasem a pletykákra. 5. Sohasem olvasd el a hollywoodi filmvilág üres mendedőit.

Hiába minden áremelkedés

A sertésvész elleni magyar szérumot ezental az állategészségügyi vezérfelügyelőség hozza forgalomba. Timisoara. Saját tud. Jelentették, hogy a sertésvész elleni küzdelem egyszerre válságba került, mivel csak nehezen lehet szérumhoz jutni. Eddig a Phylaxia budapesti cég készítményeihez bármikor hozzá lehetett jutni, mivel hogy a cégnek itt lerakata volt az Ungváry-féle győgyeztető. A minisztérium nem engedélyezte a szérumnak ily módon való további árusítását, úgyhogy minden kis mennyiségért a bucuresti Pasteur-intézethez kellett fordulni, az onnan való postai szállítást azonban hosszadalmasnak bizonyult. Most aztán fordulat állt be ebben az ügyben. Kítűnt, hogy a minisztérium nem tiltotta ki a Phylaxia-készítményeket, hanem csak az Ungváry-féle győgyeztető szérum-elárusítási jogát vonta vissza. A Phylaxia-készítmények újból kaphatók, amennyiben az állategészségügyi vezérfelügyelőség vette kezébe ennek árusítását és jómaga is mindenkor raktáron tartja a szükséges készleteket.

* Harmonium, Zimmermann gyártmány, amerikai rendszerű, 17 változattal, 2 térdregiszterrel, koncert-képes állapotban sürgősen eladó. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához küldendők. Közlebbi felvilágosítást a tulajdonos közvetítésünkkel ad.

Sztrichnines levest adtak az örökösök gazdag rokonuknak. Sätmar. Saját tud. Poiana sub Munte nevű maramuresi községben Berfala Jura testvéreivel elhatározta, hogy dúsgazdag nagynénjüket, a hatvanéves Berfala Annát elteszik láb alól. Sztrichnint szereztek és Berfala Jura ezzel felpakolva ment nagynénje megátogatására. A konyhában pedig a sztrichnint a tűzhelyen a levesbe szórta. Később elment a nagynénje minden marasztalása mellett sem volt hajlandó ott maradni. Az idős asszonynak tálalás közben feltűnt a leves szokatlan színe. Egy tányérral a körorvos küldött, kérvén, vizsgálná meg, nem-e tartalmaz valami idegen anyagot. Az eredmény meglepő volt, mert a körorvos megállapította, hogy a levesben annyi a sztrichnin, hogy egy egész család kiirtására is elegendő volna. A csendőrség a rokonokat letartóztatta s megállapították, hogy ezek egy nagyrészt nőkből álló betörőbandával állanak összeköttetésben. A két Coffeit-testvér, Kalini Anna fiatal leány parancsnoksága alatt alapította a betörőbandát s ők szállították a sztrichnint is. A csendőrség több letartóztatást eszközölt.

Románia legnagyobb siugrósáncát építette meg a Brasovi Turistaegylet. Saját tud. Közel néthónapi munka után elkészült a Brasovi Turista Egylet új ugrósánc, amely a legideálisabb 61 és ugrótelepen épült fel, a lemodernebb siugrósánc szerinti. A sáncetető és a lengős rész közötti talajkülönbség 94 méter, míg a hosszúsága 220 méter. Ezyébként az új siugrósánc nemcsak Románia hanem egész Kelet-Európa legnagyobb szerű ilyen építménye és szabályok szerint 60—70 méteres siugrásokat lehet arról végrehajtani. Az ugrósánc a FIS, a nemzetközi siugrósánc szabályai szerint készült el, így akár nemzetközi versenyeket is lehet rajta rendezni. Az új ugrósánc egyik érdekessége az, hogy a híri torony alatt melegedő és teázó lesz berendezve.

A pénzügyminiszter megbüntetett egy hivatalost. Bucuresti. Saját tud. Miha Constantinescu pénzügyi alminiszter szerdán délelőtt váratlan látogatást tett a Casa de Amortizare hivatalában, ahol nagy rendetlenséget talált s egyúttal megállapította, hogy a hivatalnokok nyolcvan százaléka nem volt szolgálatban. Az alminiszter azonnali büntetéseket alkalmazott. Felfüggesztette valamennyi hivatalnok szabadságát és kijelentette, hogy amelyik tisztviselő 24 óra alatt nem jelentkezik szolgálatára, azt lemondott-nak fogja tekinteni.

Kitűntette Horthy kormányzó Magyar Imre cigányprimást. Budapestről jelentik: Horthy kormányzó Magyar Imrénnek, a kiváló cigányprimásnak a „Signum laudis” adományozta. Magyar atya annakidején Ferenc Józseftől az arany érdemkeresztet kapta.

Negyedmilliárd szót irt le Wallace legnagyobb konkurrens. Newyorkból jelentik: Nehány sok idővel rendelkező amerikai most összeszámolta, hogy hány szót irt le életében a nemrég meghalt Felchter I. S., az ismert detektív és kalandorregényíró, 35 éves irodalmi munkássága alatt. Kiderült, hogy Flechter, aki Wallace Edgar mellett talán minden idők legtermékenyebb írója volt, kerekén negyedmilliárd szót irt le saját kezével. Erdekes Flechter karrierje is. A regényíró karrierjét Wilson, egykori elnök alapozta meg. Amikor Wilson elnök egy ízben beteg volt, kezébe került Flechter egyik regénye. A beteg elnöknek annyira tetszett a regény, hogy orvosaitól olvasási idejének meghosszabbítását kérte. Ez természetesen csakhamar nyilvánosságra került Amerikában és ettől kezdve Felchter befutott. Mindenki az ő könyvét akarta olvasni és műveinek kelendősege csakhamar felülmulta Wallace regényeit.

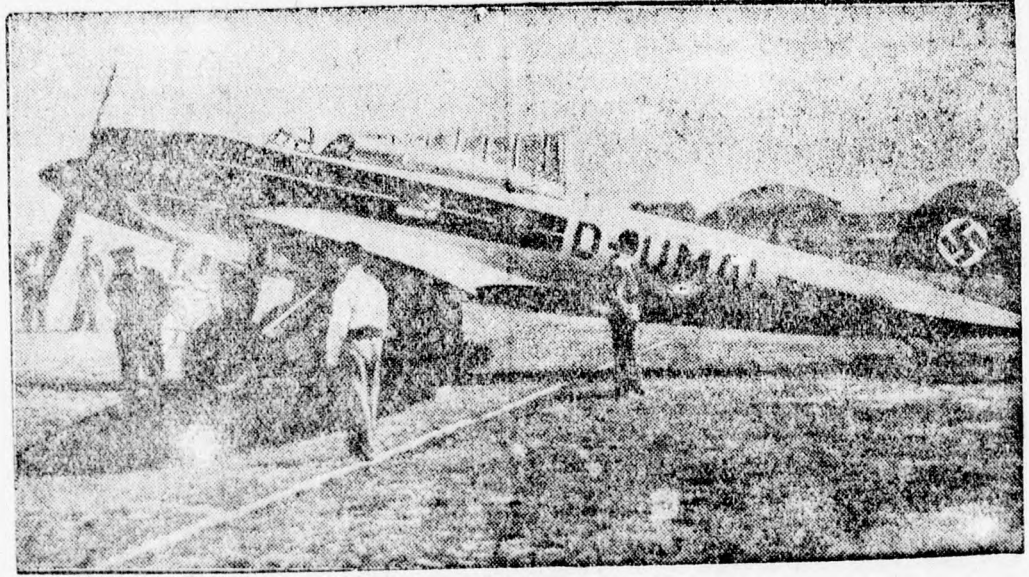
olcsón vásárolhat még pár napig a

Örmény mise és szőlőszentelés. Brasovban vasárnap, 25-én énekes örmény misét tart és az örmény rítus szerint szőlőt szentel Budurian János plébános.

A lemondott sziámi király végleg Angliában telepedik meg. Londonból jelentik: Pradjadhipok, Sziám volt királya, elhatározta, hogy végleg Angliában telepedik le. A london közelében levő kies fekvésű Virginia Water kirándulóhelyen vidéki kastélyt vásárolt 6.8 hektár kiterjedésű kerttel. A volt király magával hozta országából egymillió fontra becsült magánvagyonát.

Ötvenszázalékos vasúti kedvezmény a reichenbergi kiállításra. Bucuresti. Saját tud. A CFR vezérigazgatósága 50 százalékos vasúti kedvezményt engedélyezett a csehszlovákiai reichenbergi kiállítás látogatóinak.

Négyszáz munkás maradt kenyér nélkül. Timisoara. Saját tud. A Standard harisnyagyár leállította üzemét, miáltal négyszáz munkás maradt kenyér nélkül. A gyár az üzembeszünetést bejelentette a munkaügyi felügyelőségnek azzal, hogy nyersanyaghiány kényszerítette erre a lépésre.

Az állítólagos német bombavető repülőgép.

Erről a német repülőgépről terjedt el az a hír, hogy ötven bombát, két gépfegyvert és kísérő legénységet akart szállítani, de Romániában leszállásra kényszerült. A képet a bucuresti repülőtéren vették fel s belőle látható, hogy egy egyszerű repülőgépről van szó, mely a hírek szerinti nagy háborús felszerelést nem foglalhatja magában. Annak idején magunk is hoztuk egy a hirt, mint annak hivatalos cáfolatát.

* Akinek a szív működése rendetlen, úgyszintén az, akinél a vérnyomás emelkedésének tünetei mutatkoznak, úgy érhet el erőlködés nélkül megfelelő könnyű székélést, ha reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik.

Temetés. Pápaffy Szevér nyolcvanegy esztendő, érdemes polgárembert nagy részvét mellett temették el, Timisoarán, a belvárosi temető Schlauch-féle kápolnájából. A gyászszertartást Rech K. Géza apátplébános végezte, aki egyébként a Filharmonia dalegylet elnöke is, amely dalegyletnek Pápaffy évtizedeken át működő és vezetéségi tagja volt. A Filharmonia Gokler Antal országos karnagy vezetésével gyászalt énekelt. Braun Dezső alenlök pedig megható gyászbeszédet mondott. Megjelent Pacha Agoston dr. megyéspüspök, Waltner József dr. pápai kamarás, püspöki irodaigazgató kíséretében, Martzy Mihály tanár, a Katolikus Népszövetség bánsági elnöke, a kereskedői és társadalmi élet számos kiválósága.

Egy évre ítelték határátlépés miatt. Timisoara. Saját tud. Rosu Sámuel huszonnégy éves tasi fogtechnikus ügyével foglalkozott a hadbírószág. Rosut tiltott határátlépés miatt helyezték vád alá. Atyjától, aki Iasiban tekintélyes kereskedő, valamilyen családi viszályból kifolyólag megszökött s elindult világra. Ez még tavaly történt. A fiatal ember igen könnyen vette a dolgot. Gondolta, Párizsba megy s ott majd kitűnő sora lesz. Eljutott Cernautiba s onnan átment Lengyelországba. Hamarosan azonban a hatóságok kezére került s Lembergbe vitték a fogházba. Már öt hónapig volt letartóztatva — ahogyan előadja, — amikor egy alkalmas pillanatban sikerült megszöknie, sőt sikerült Bécsig jutnia. Ott rokonokat keresett fel, de iratok nélkül nem maradhatott sokáig s végre be kellett látnia, hogy fel kell hagynia a tervével. Legjobb, ha hazamegy. Magyarországon át — ahogy tovább előadta — sikerült Romániát is elérnie, azonban még valahol a határszélen elfogták. Így került a timisoarai hadbírószág fogházába, amelyben szintén már öt hónapja tartózkodik. Addig tartott, míg körülményeit kikutatták és amíg igyekeztek adatainak helyességéről lehetőség szerint meggyőződést szerezni. A hadbírószág egy évre ítélte Rosu Sámuel.

London kötődében Str. Avram Iancu.

Jubiláló tűzoltótestület. Timisoara. Saját tud. A detai tűzoltóság augusztus 31-én és szeptember 1-én nagyarányú ünnepséggel üli meg hatvanéves fennállását. Az ünnepségen résztvesz valamennyi bánsági tűzoltóság.

Könyvelők kongresszusa. Timisoara. Saját tud. Az autorizált könyvelők és a könyvszakértők testülete szeptember 22-én és 23-án hetedik országos kongresszusát tartja a bánsági metropolisban. A kongresszus díszelnöke Trancu-Jasi volt miniszter, aki a kongresszus megnyitóját is tartja. A résztvevők kirándulást rendeznek Rositára és környékére, esetleg az Al-Dunára is.

A V ges volt győzdv jából ez a csávaz többé e vegyszer

lők köz is kétsé, megbízh

Tek a kérdés tuk ann embertő egészség delkezik

alkalmas minden gazdaság ható nő próbálk gazda e heti.

kipróbál bírájk a esetben mények búza, a gös meg uszket é ellen kiz tatás seg áztatás történnie jebb 53

régzalic. fítja el lelleti az dekezési képesség spórák is már lenn mely ala Amc

◆◆◆◆◆

AP

Alka

NYOMI NAK fe 14 éla* megféle rendelke becsléte től való László m

Text azonnaln Gáspár gheni Ci

Gobe teetők á kára ken dea, Car guna 11.

Román mel tan kodóni gyermek utáni ó órákat a a kiadó

KÖZGAZDASÁG

Hogy állunk a vetőmagcsávázás kérdésével?

A vetőmagok gondos csávázásának szükséges voltáról ma már minden gazda megvan győződve. A gabonavetések védelme szempontjából ez elengedhetetlen eljárás. És éppen, mert a csávázást a legmaradibb gazda sem mulasztja többé el, — a jó konjunktúrában rengeteg új vegyszer került forgalomba. Persze, a termelők közül csak kevesen tudnak eligazodni s az is kétségtelen, hogy vannak áruk amelyeknek megbízhatósága szerfölött kétséges.

Tekintve azt, miképp az őszi vetések miatt a kérdés különösképpen időszerű szükségét látjuk annak, hogy egyik kiváló vegyszeri szakembertől kérjünk tájékoztatást, aki a növényegészségügy terén gazdag tapasztalatokkal rendelkezik. A következő tájékoztatást kaptuk:

— Első és legfőbb szabály, hogy senki ne alkalmazzon olyan szert, melyet nem ismer és minden esetben kérjen információt a Mezőgazdasági Kamarától, vagy feltétlenül megbízható növényvédelmi szakembertől. Sőtétbe ugró próbálkozásoknak itt helyük nincsen, mert a gazda egész terményeredményét veszélyeztetheti.

— Nagyszámmal vannak már sokszorosán kipróbált belföldi gyártmányú vegyszerek is, bírják a versenyt a külföldiekkel, sőt nem egy esetben felül is múlják azokat. Az ilyen készítmények hatóanyagai igen jól védenek a búza, a rozs, az árpa és a zab különböző üszögös megbetegedései ellen. *Kivéve a búza repülő üszkét és az árpa csupasz repülő üszkét. Ezek ellen kizárólag a meleg vízben való tartós áztatás segít és pedig négy óra hosszat tartó előáztatás után, melynek 30—40 fokos vízben kell történnie, további tízperces áztatás 52, legfeljebb 53 fokos meleg vízben.*

— Legkevésbé megfelelő csávázószer a rézgálic. A rézgálic tulajdonképpen nem pusztítja el az üszög-spórákat, hanem csupán késlelteti azok csírázását, úgyhogy a véle való védekezési mód csak a búza gyorsabb csírázóképességén alapszik, vagyis mire az üszög-spórák is csírázni kezdenek, a búzának túl kell már lenni azon a kezdeti fejlődési állapon, mely alatt az üszög-spórák megfertőzhetik.

Amde bizonyos körülmények közt, különö-

sen esős, hűvös időjárás mellett a spórák is sokkal gyorsabban csírázhatnak, a rézgálickal való csávázásnak tehát esetleg igen kedvezőtlen lesz az eredménye. Nagyobb baj ennél is, hogy a rézgálic a vetőmag csíraképességét bántja és pedig ennél erősebb az odat (1.5—2.5%) annál inkább, elannyira, hogy a csíraképtelenné vált vetőmag pótlására akár 10%-nál is több további vetőmagra van szükség.

Igazán nem szükséges ezek után a számtanhoz nyúlnom annak igazolására, hogy egyetlen drága szerrel való csávázás sem lehet olyan

drága, mint a gálicos csávázás. Gazdaközönségünk nagyrésze mégis sajnos azért marad meg a gálicnál, mert az látszólag a legolcsóbb és mert megszokta a nedves csávázást.

— Ami az utóbbit illeti, el kell ismerni, hogy a nedves csávázást igen fontos szempontból illeti elsőség a porcsávázással szemben. Mert igaz ugyan, hogy a vetőmag szárítása elég körülmenyes s ennek megfelelően kellő gondosságot igényel, a csávázás célja a fertőtlenítés, vagyis a vetőmagnak a csávázószerezrel való tökéletes érintkezése soha a porcsávázó szereknél oly tökéletesen el nem érhető, mint a folyadék-nál. Lévéen a porcsávázó eseteiben visszamaradt bizonyos tört százalékú üszög a tökéletlen érintkezés eredménye.

— Ismétlem: nagy körültekintéssel kell eljárni és szakértővel tanácskozni. Aki ezt elmulasztva, kalandos kísérletezésekbe fog, csak azért, mert a kínált ismeretlen csávázószer látszólag olcsóbb, — az aratásnál igen fájdalmas tapasztalatok birtokába juthat.

SPORT PONTVERSENY

a budapesti főiskolai világbajnokságról a népszerű figyelembevételével

A főiskolai világbajnokságok eredményei alapján a nemzetek közötti reális sorrendet csak akkor kapjuk meg, ha az egyes nemzetek által elért pontarányt az illető nemzet népességi viszonyaihoz hasonlítjuk. Mert a laikus ember előtt is teljesen világos, hogy esetleges egyenlő pontszám esetén a 9 milliós Magyarország és a 65 milliós Németország sportteljesítménye nem lesz egyenlő.

Számítsuk ki, hogy a megszerzett pontokból mennyi esik az illető nemzet egymillió lakosára. A szerzett pontszámot osszuk el az illető nemzet lélekszámával, a sorrend a következőképpen alakul:

1. Magyarország	483: 9 = 53.8 pont
2. Lettország	47: 2 = 23.5 "
3. Észtország	14: 1 = 14.0 "
4. Ausztria	69: 8 = 8.7 "
5. Németország	465:65 = 7.2 "

(egymillió lakosra)

6. Csehszlovákia	99:15 = 6.6 "
7. New-Zealand	6: 1 = 6.0 "
8. Finnország	19: 4 = 4.8 "
9. Anglia	143:43 = 3.3 "
10. Belgium	24: 8 = 3.0 "
11. Lengyelország	88:30 = 2.9 "
12. Írország	8: 3 = 2.7 "
13. Franciaország	101:41 = 2.5 "
14. Japán	86:62 = 2.5 "
15. Dánia	7: 4 = 1.8 "
16. Litvánia	3: 2 = 1.5 "
17. Egyiptom	10:15 = 0.7 "
18. Spanyolország	2:22 = 0.1 "

A táblázat szerint Magyarországot az első hely és toronymagasságban áll a mamut nemzetek felett, mert Németországgal szemben 7.5-szer, Angliával szemben 16-szor és Franciaországgal szemben 22-szer több pontot szerzett. Utánunk következő 2. és 3. helyet a kicsiny Lettország és Észtország foglalja el, sőt ami a legérdekesebb, még Ausztria is megelőzi pontversenyben a teljes létszámban felvonuló Németországot, Albion kénytelen a 9. hellyel és Franciaország a 13. hellyel megelégedni.

A hadügyminiszter nem engedte el a katonajátékosokat a német-turára

Bucurestiből jelentik: A Német- és Svédországba utazó válogatott csapatnak szerdán kellett utrakelnie. A kijelölt játékosok elutazása elé sulyos akadályok tornyosultak. A szövetség vezetői ugyanis semmilyen utánjárással nem tudták kivinni, hogy a katonai hatóságok szabadságot adjanak Juhász, Szaniszló, Bodola, Kovács és a másodsorban számbajött Bindea és Sepi játékosoknak, akik jelenleg katonai szolgálatot teljesítenek.

Szövetségi körökben a legnagyobb zavart keltette a hadügyminisztérium állásfoglalása. (Hogy tulajdonképpen kik utaztak el ezután a csapattal, arról még nem érkezett jelentés).

Győztek a román teniszesek Németországban. Zoppportból jelentik: A német teniszbajnokságra utazott román versenyzők Zoppportban is elindultak. Eredmények: Schmidt—Acker dr 6:0, 6:0, Schmidt—V. Hirth (Jugoszlávia 6:2, 6:4, Hamburger—A. von Cramm 6:2, 6:1 (nem a világhírű Cramm), Somogyi Klári—Pietzner kisasszony 6:1, 6:4, Schmidt, Hamburger—Nottbohm, A. Cramm 2:6, 8:6, 6:2. Vegyes páros: Hamburger, Stein kisasszony (Berlin)—Nottbohm, Steidtmann kisasszony 4:6, 7:5, 6:0. A romániai versenyzőket meghívták a varói nemzetközi teniszbajnokságra is.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény).

Alkalmazás

NYOMDASZTANULÓNAK felvesszünk egy 14 éveset betöltött, megfelelő iskolával rendelkező, feltétlenül becsületes, jó családtól való fiút. Szent László nyomda.

Textilkereskedő azonnalra állást keres Gáspár István, Gheorgheni-Ciuc.

Gobelin, Stramin festők állandó munkára kerestetnek. Oradea, Carmel, Str. Saguna 11.

Román, francia, német tanár társalkodónői állást keres gyermek mellé, délutáni órákra. Külön órákat adok. Címeket a kiadóba kérek.

Asztalos tanuló fizetéssel felvétetik. Str. Hasdeu 11.

Hilánféle

Hercsépést vállalkozók purifikátorral. Cím a kiadóban.

Magános urinő elvállal diáklányt teljes ellátással szeptember 1-re. Cím: Szabóné, Strada Vlahuta No. 72.

Diáklányokat teljes ellátásra felvesszük. Cím: Bálint Str. Academiei No. 2.

Oktatás

Zenker Margit szabásati és varróiskolájában újabb tanfolyam kezdődik szept. 2-án. Oradea, Carmen Sylva No. 2.

Adás-vétel

Jókarban levő vas-kályha eladó. Horváth, Oradea, Str. Tichindeal No. 14.

Lakás

Kiadó két szoba, fürdőszoba, előszoba, konyha, speiz, központi fűtéssel, október 15-re. Oradea, Str. Coșăniceanu No. 17.

Kisebb bérházat vennék vagy nagyobbhoz társulnák. „Készpénz” jelígyére.

Kiadó 2 szobás lakás. Oradea, Str. Coșăniceanu 71.

3 szobás komplett lakás azonnal kiadó. Oradea, Str. Moldova 2.

Kiadó Regele Ferdinánd út 7-a alatt 4 szobás, balkonos, modern lakás. Értekezni: Oradea, Take Jonescu u. 15 sz.

Keresek

1 szobás, előszobás, esetleg 2 kis szobás lakást, lehetőleg magános házban. Címeket a kiadóba kérek.

Modern

2 szobás, előszobás, fürdőszobás lakás novemberre kiadó. Str. Pavel No. 20.

Utcai

butorozott szoba azonnal kiadó. Oradea, Averescu-utca 37.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

A G Y E R M E K

ROVATVEZETŐ:
CSÜRÖS EMILIA

A vándorláp

Forró dél volt. A nap tüzes sugarakat lövellt a földre. A tó tündére messze újjáról hazafelé tartott, de a nagy hőségtől egészen ellankadt. Hús erdő terült el a közelben. A tündér arrafelé sietett. Az erdő szélén trónolt a fák hatalmas királya. Amint közelébe ért, a tündér megszólította:

— Cserkoszerús ura a zúgó erdőnek, engedj meg, hogy hűvös birodalmadba lépjek. Messze útról jövök. Szegény elhagyott vidékeket jártam be, vizet vittem nekik, hogy enyhüljen szenvedéseiket. Mindenemet odaadtam. Most már magam is majd elepedek a forróságtól. Engedd meg, hogy birodalmadban kissé felüdüljek.

A király kedvtelve hallgatta a tündér beszédét és így válaszolt:

— Szép tündér, előttem árnyékos országomnak, lombokkal ékes kapuit szívesen kitárom. Tiszteletedre zengjen a madárzenekar, illatukkal hódoljanak a bokrok és virágok. És mert olyan nagyon szép vagy, ne haragudj meg, hogy ha bár csak pár perce ismerlek, mégis arra kérélek, légy a feleségem.

A tündér eleinte mosolygott és örült a király barátságos szavainak, de amikor a kezét kérte, megdöbben, zavartan felelt:

— Köszönöm jószágodat, hatalmas király és élek is vele. Megpihenek erdőpalotádban, ha megengeded, de nem maradhatok itt örökre. Vágyva vágyom az én csendes, derűs, pázsitos szigetemre, a fénylő tó közepére. Hol jajongva röpköd a levegőben a gyors sirály, hol a virágos tópart csendes álomba ringat, ott az én hazám. A vad erdő zúgásától félek. Ezért ne vedd rossznéven, de a feleségem nem lehetek, mert sohasem érezném magamat boldognak a sejtelenen suhogó, sűrű fák között.

Szörnyű haragra gerjedt az erdőkirály a tündér visszautasító szavaira. Koronája csak úgy rengett a fején, hatalmas hangja valósággal döngött, amikor ráírvált a tündérre:

— Jó, ha nem kell szívem és kezem, nem kérélek tovább, de egy tapodtat sem mégy el országomból. Ettől a perctől kezdve foglyom vagy.

A tündér még válaszolni sem ért rá, máris körülfogták az erdő óriás katonái és elhurcolták a vadon belsőjébe.

Szerencsére tanuja volt az egész jelenetnek az erdő szélén csobogó patak. Megszánta a tündérleányt és elsielt a tó királyához, hogy hírt adjon neki leánya szomorú sorsáról.

A tó királya nyomban megnyergelte hullámhadsereg élére. Nekirontottak rétnék, mezőnek és nagy zúgással hömpölyögtek előre, amíg csak el nem értek a kerek erdőhöz. Nagy zúrzavar támadt. A mélyen alvó erdő lakóit álmukban érte a támadás. A madarak felriadtak és ijedt szárnycsapkodással röpködtek ide és oda. A vadállatok borzalmas bögéssel gázoltak a szokatlan vízben. Sok bele is fulladt. Csak a tündérleány volt nyugodt, amint az ismerős zúgást meghallotta, kirontott alvó őrei köréből és a hang irányába sietett. Boldogan borult megmentő apjának nyakába. A király lovára kapta leányát. Takarodót fúvatott és visszatért hullámhadseregével a tóba.

Nagy volt a öröm a szigeten, mikor piroshajnalhasadtára a tündérleány visszaérkezett. Apja azonban tartott az erdő bosszújától és öröket állított a határra. Katonás rendben sorakoztak a sziget szélén a hosszúkardú sás, a barnabuzogányos nád és háromélű törével a csáté.

Nem hiába aggódott a tó királya, mert az erdő uralkodója valóban bosszúra készült. Barátokat keresett. Követei csakhamar Viharországban termettek és királyát szövetségkötésre hívták fel. A vihar király minden pusztításban kedvét leli, ezért örömmel fogadta a követeket.

Vadul fújó szélparipáin maga sietett az erdő urához.

— Mit adsz, ha elpusztítom a szigetet? — kérdezte harerakészen.

— Egynapi dülásra átengedem neked a magam országát is — válaszolta az erdőkirály.

— All az alku. Holnapra nyoma sem lesz a szigetnek — fogadkozott a vihar király.

Am a hű patak most is hallotta a beszélgetést és sürgősen elvitte a veszedelem hírért a tó királyához. A király sokáig törte fejét, hogy miként menthette meg gyönyörű szigetét. Végre felderült az arca. Mentő gondolata támadt.

Megfúvatta harsonáit. Mire valamennyi hullám a sziget köré csoportosult. A király csendet inlett, aztán megszólalt:

Gyuszi meg a papagál

Gyuszi fiú bátor gyerek,
tudják azt jól az emberek,
Nem ijed meg fütől-fától,
sem a saját árnyékától.

Nem fél ő a kiskutyától,
sem a karmoló cicától,
sem nyusztól, sem bocitól,
sem a kétlovas kocsitól.

Ilyet Gyuszi még nem látott,
— azért hát ne csodáljátok,
hogy elszállt a bátorsága,
biztatgatják, — mindhiába.

Édesanyja ölbe veszi,
közélről mutatja neki.
Kokó azt mondja: „Jó napot!
Vedd le fiam a kalapod!”

De ez a madár a hintán
„Jó napot!” — mond egész tisztán,
mintha éppen ember volna,
pedig csőre van és tolla...

Gyuszi nézi és hallgatja,
be furcsa a színe, hangja,
mintha nem is madár volna,
ez a vig papagály-koma.

Végül nagy bátran megszólal
és a hangja reszket nagyon:
„Madárbácsi kérem szépen,
nekem nincsen is kalapom!”

REJTVÉNYEK

I. SZÓREJTVÉNY.

Be-po-ne-sa-dek-la-e-jos-lek.

Azt is meg kell írni, hogy mit olvastatok a rejtvényben szereplő két írótól.

II. VONALREJTVÉNY.

A e r k i s z i a r t
g y m e a t a n k a .

A rejtvények megfejtéseinek névsorát és a sorolások eredményét szeptemberi gyermekrovatunkban fogjuk közölni.